

СХВАЛЕНО

Протокол засідання педагогічної ради

ЗЗСО «Житнівський ліцей»

Камінь-Каширської міської ради

Волинської області

30.08.2023 № 1

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ЗЗСО

«Житнівський ліцей»

Камінь-Каширської міської ради

Волинської області

Л. Коширець Лариса КОШИРЕЦЬ

30.08.2023

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

Закладу загальної середньої освіти «Житнівський ліцей»

Камінь-Каширської міської ради Волинської області

на 2023/2024 навчальний рік

ЗМІСТ

1. Пояснювальна записка	3
2. Освітня програма першого циклу початкової освіти – адаптаційно-ігровий (1-2 класи), другого циклу початкової освіти – основний (3-4 класи)	7
3. Освітня програма першого циклу базової середньої освіти – адаптаційний (5-6 класи)	21
4. Освітня програма другого циклу базової середньої освіти – базове предметне навчання (7-9 класи)	33
5. Освітня програма першого циклу профільної середньої освіти – профільно-адаптаційний (10 клас) та другого циклу профільної середньої освіти – профільний (11 клас)	42
6. Розподіл гуртків і програмно-методичне забезпечення гуртків	52
7. Мережа класів	53
8. Сітка годин	54
Додаток 1. Режим роботи ЗЗСО «Житнівський ліцей»	55

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Загальні засади

Згідно зі Статутом заклад загальної середньої освіти «Житнівський ліцей» Камінь-Каширської міської ради Волинської області має тип закладу – ліцей з початковою школою та гімназією (з українською мовою навчання).

Класів з українською мовою навчання – 11:
за рівнем початкової освіти – 4 класи (1-4 кл. – 52 учнів),
за рівнем базової середньої освіти – 5 класів (5-9 кл. – 64 учнів),
за рівнем профільної середньої освіти – 2 класи (10-11 кл. – 31 учень).

Режим роботи закладу:

- мова навчання – українська;
- режим навчання – п'ятиденний в одну зміну;
- початок занять – о 9⁰⁰ годині;
- тривалість уроків відповідно до статті 10 Закону України «Про повну загальну середню освіту»;
- тривалість перерв відповідно до Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти (наказ МОЗ України від 25.09.2020 № 2205).

Гранична наповнюваність класів встановлюється відповідно до статті 12 Закону України «Про повну загальну середню освіту».

Факультативні, індивідуальні та групові заняття проводяться після основних занять з обов'язковою перервою за окремим розкладом.

За Статутом є комунальним закладом освіти, що забезпечує реалізацію права громадян на здобуття початкової, базової середньої освіти та повної загальної середньої освіти (профільної освіти). Статут закладу затверджено Камінь-Каширською міською радою від 14.01.2021 р. № 4/103.

Освітня програма ЗЗСО «Житнівський ліцей» на 2023/2024 навчальний рік розроблена відповідно:

- Конституції України;
- Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту»,
- постанови Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р. № 87 «Про затвердження Державного стандарту початкової загальної освіти» із змінами, внесеними відповідно до постанови КМУ від 24 липня 2019 року № 688);
- постанови Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 р. № 898 «Про затвердження Державного стандарту базової середньої освіти»;
- постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти» (із змінами, внесеними відповідно до постанови КМУ від 07.08.2013 р. № 538, від 26.02.2020 № 143); розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 988 «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року»;
- розпорядження Кабінету Міністрів України від 13.12.2017 № 903-р «Про затвердження плану заходів на 2017-2029 роки із запровадження Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа»;
- Постанови Кабінету Міністрів України від 15 вересня 2021 р. № 957 «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти» (із змінами, внесеними згідно з Постановами КМУ № 483 від 26.04.2022; № 979 від 30.08.2022);
- наказу МОН України від 12.08.2022 № 743-22 «Про затвердження типової освітньої програми для 1-4 класів закладів загальної середньої освіти» розроблена під керівництвом Савченко О.Я.;

- наказу МОН України від 21.03.2018 № 268 «Про затвердження типових освітніх та навчальних програм для 1-2-х класів закладів загальної середньої освіти», зі змінами затвердженими наказом Міністерства освіти та науки України від 08.10.2019 № 1272;
- наказу МОН України від 08.10.2019 № 1273 «Про затвердження типових освітніх програм для 3-4-х класів закладів загальної середньої освіти»;
- наказу МОН України від 19.02.2021 № 235 «Про затвердження типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти»;
- наказу МОН України від 20.04.2018 № 405 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня» (із змінами і доповненнями, внесеними наказом МОН України від 13.09.2021 № 983);
- наказу МОН України від 20.04.2018 р. № 408 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня» (із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства освіти і науки від 28.11.2019 № 1493 наказом Міністерства освіти і науки України від 31.03.2020 № 464);
- наказу МОН від 13.07.2021 № 813 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти»;
- наказу МОН України від 01.04.2022 № 289 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання навчальних досягнень учнів 5-6 класів, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти»;
- наказу Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2016 року № 8, (із змінами внесеними наказами МОН України від 06.06.2016 № 624, від 24.04.2017 № 635, від 10.07.2019 № 955, від 10.02.2021 № 160) «Про затвердження Положення про індивідуальну форму здобуття загальної середньої освіти»;
- наказу МОН України від 25.04.2013 № 466 «Про затвердження Положення про дистанційне навчання» (із змінами, внесеними згідно з наказами Міністерства освіти і науки від 01.06.2013 № 660, від 14.07.2015 № 761, від 08.09.2020 № 1115);
- наказу МОН України від 14.07.2015 № 762 «Про затвердження Порядку переведення учнів закладу загальної середньої освіти на наступний рік навчання (із змінами, внесеними згідно з наказами Міністерства освіти і науки від 08.05.2019 № 621, від 01.03.2021 № 268);
- наказу МОН України від 16.04.2018 № 367 «Про затвердження Порядку зарахування, відрахування та переведення учнів до державних та комунальних закладів освіти для здобуття повної загальної середньої освіти»;
- наказу Міністерства освіти і науки України від 07 грудня 2018 року № 1369 «Про затвердження Порядку проведення державної підсумкової атестації»;
- наказу Міністерства освіти і науки України від 23 квітня 2019 року № 536 «Про затвердження Положення про інституційну форму здобуття загальної середньої освіти»;
- листа МОН України від 01.02.2018 № 1/9-74 «Щодо застосування державної мови в освітній галузі»;
- листа Міністерства освіти і науки України від 02.04.2018 р. № 1/9-190 «Щодо скороченої тривалості уроку для учнів початкової школи»;
- Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти, затвердженим наказом Міністерства охорони здоров'я України від 25.09.2020 № 2205;
- Рішенням місцевої комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій від 15.08.2022 року протокол № 9.

Головною метою освітнього закладу є надання якісних освітніх послуг, навчання, виховання, виявлення обдарувань, соціалізації особистості, яка здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і здобуття освіти упродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадянської активності, дбайливого ставлення до родини, своєї країни, довкілля.

Основним завданням освітнього закладу є:

- створення безпечного розвивального освітнього середовища, вільного від будь-яких проявів насильства, дискримінації, булінгу, цькування та забезпечення прав, свобод та інтересів дітей;

- безперервний процес підвищення ефективності освітнього процесу з одночасним урахуванням потреб суспільства, потреб особистості учня. Цьому сприяє застосування новітніх досягнень педагогіки та психології, використання інноваційних технологій навчання, комп'ютеризація освітнього процесу;

- різнобічний розвиток індивідуальності дитини на основі виявлення її задатків і здібностей, формування ціннісних орієнтацій, задоволення інтересів і потреб;

- збереження і зміцнення морального, фізичного і психічного здоров'я вихованців; виховання школяра як громадянина України, національно свідомої, вільної, демократичної, життєво і соціально компетентної особистості, здатної здійснювати самостійний вибір і приймати відповідальні рішення у різноманітних життєвих ситуаціях;

- формування у школярів бажання і уміння вчитися, виховання потреби і здатності до навчання упродовж усього життя, вироблення умінь практичного і творчого застосування здобутих знань;

- становлення в учнів цілісного наукового світогляду, загальнонаукової, загальнокультурної, технологічної, комунікативної і соціальної компетентностей на основі засвоєння системи знань про природу, людину, суспільство, культуру, виробництво, оволодіння засобами пізнавальної і практичної діяльності;

- виховання в учнів любові до праці, забезпечення умов для їх життєвого і професійного самовизначення, формування готовності до свідомого вибору і оволодіння майбутньою професією;

- виховання школяра як людини моральної, відповідальної, з розвиненим естетичним і етичним ставленням до навколишнього світу і самої себе;

- запровадження в закладі інноваційних підходів, форм, методів і засобів навчання;

- забезпечення ефективної взаємодії та співпраці всіх учасників освітнього процесу.

Відповідно до статті 9 Закону України «Про освіту», в закладі основними формами здобуття освіти є:

інституційна: очна (денна), дистанційна.

Очна (денна) форма здобуття освіти, передбачає безпосередню участь здобувачів освіти в освітньому процесі, навчання в одну зміну, тривалість навчального тижня – 5 днів.

Дистанційна форма, передбачає здобуття освіти за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників освітнього процесу у спеціалізованому середовищі, що функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій, навчання в одну зміну, тривалість навчального тижня – 5 днів.

Освітній процес в ЗЗСО «Житнівський ліцей» з 01 вересня 2023 року буде здійснюватися з використанням технологій дистанційного навчання (відсутнє найпростіше укриття).

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 28 червня 2023 року № 782 «Про початок навчального року під час дії воєнного стану в Україні», освітній процес у 2023/2024 навчальному році розпочнеться в День знань 1 вересня і триватиме до 28 червня 2024 року.

Навчальні заняття для учнів 1-11 класів організуються за семестровою системою – 175 навчальних днів:

I семестр – з 01 вересня по 29 грудня 2023 року (81 день)

II семестр – з 15 січня по 30 травня 2024 року (94 дні)

Тривалість канікул у ліцеї протягом навчального року не може становити менше 30 календарних днів п. 4 ст. 10 Закону України «Про повну загальну середню освіту»:

- осінні - з 30 жовтня по 05 листопада 2023 року;

- зимові - з 30 грудня 2023 року по 14 січня 2024 року;

- весняні - з 01 квітня по 07 квітня 2024 року.

Останній дзвоник: 30 травня 2024 року.

Вихідні та святкові дні, протягом навчального періоду, будуть проведені в результаті скасування або завершення воєнного стану в Україні.

Початок занять о 09 год. 00 хв., з щоденною хвилиною мовчання за загиблими внаслідок збройної агресії російської федерації проти України.

Всі позаурочні заходи закінчуються не пізніше 16.00 год.

За заняття гуртків, секцій проводяться у другій половині дня згідно додаткового розкладу.

Режим дня в закладі підпорядкований створенню оптимальних умов для здійснення успішної освітньої діяльності. Розклад уроків складається з урахуванням динаміки працездатності учнів протягом дня, тижня, семестру, чергування видів діяльності і раціонального розподілу навчального навантаження.

Закінчується навчальний рік проведенням державної підсумкової атестації випускників початкової, базової, повної загальної освіти у формі ЗНО.

Не проводити навчальні екскурсії та навчальну практику в 1-4-х, 5-8-х, 10-х класах протягом навчального року згідно рішення педагогічної ради ЗЗСО «Житнівський ліцей» від 30.08.2023 року протокол № 1.

Вручення документів про освіту проводиться для випускників 4-го, 9-го та 11-го класів в червні місяці 2024 року.

1.2. Загальний обсяг навчального навантаження

Навчальні плани ЗЗСО «Житнівський ліцей» на 2022/2023 навчальний рік складено:

Початкова освіта:

- для 1 класу - відповідно Державного стандарту початкової освіти (2018), за Типовою освітньою програмою для 1-2 класів, розроблена під керівництвом Савченко О. Я., затвердженого наказом МОН України від 12.08.2022 № 743-22 «Про затвердження типової освітньої програми для 1-4 класів закладів загальної середньої освіти»;

- для 2 класу – відповідно Державного стандарту початкової освіти (2018), за Типовою навчальною програмою закладів загальної середньої освіти I ступеня (розроблено під керівництвом Шияна Р.Б., затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 21.03.2018 року № 268 «Про затвердження типових освітніх програм для 1-2 класів закладів загальної середньої освіти», із змінами затвердженими наказом МОН України від 08.10.2019 року № 1272 «Про затвердження типових освітніх програм для 1-2 класів закладів загальної середньої освіти» (Таблиця №1);

- для 3-4 класів – відповідно Державного стандарту початкової освіти (2018), за Типовою навчальною програмою закладів загальної середньої освіти I ступеня (розроблено під керівництвом Р.Шияна, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 08.10.2019 року № 1273 «Про затвердження типових освітніх програм для 3-4 класів закладів загальної середньої освіти».

Базова середня освіта:

- для 5-6 класів – за типовою освітньою програмою, затвердженою наказом МОН України від 19.02.2021 № 235 «Про затвердження типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти»;

- для 7-9 класів – за Типовою освітньою програмою ЗЗСО II ступеня, затвердженою наказом МОН України від 20.04.2018 № 405 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня» (таблиця № 10).

Профільна середня освіта:

- для 10-11 класів – за Типовою освітньою програмою ЗЗСО III ступеня, затвердженою наказом МОН України від 20.04.2018 № 408 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня» (таблиця №2, №3), у редакції наказу МОН від 28.11.2019 року № 1493 зі змінами, внесеними наказом МОН від 31.03.2020 року № 464).

Здобувачі освіти, відповідно до уподобань, інтересів та нахилів відвідують гуртки різних напрямків, заняття за інтересами.

2. ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

першого циклу початкової освіти – адаптаційно-ігровий (1-2 класи), другого циклу початкової освіти – основний (3-4 класи)

Освітню програму ЗЗСО для 1-2, 3-4 класів розроблено на основі Типової освітньої програми для 1-2 класів закладів загальної середньої освіти, розробленої під керівництвом Савченко О.Я. (1 клас), Шияна Р.Б. (2, 3-4 класи), затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743- 22 «Про затвердження типових освітніх програм для 1-2 класів закладів загальної середньої освіти» на виконання Законів України «Про освіту» та «Про повну загальну середню освіту», постанови Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 № 87 «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти» (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24.07.2019 № 688), розпоряджень Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 № 988-р «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року», від 13.12. 2017 р. № 903- р «Про затвердження плану заходів на 2017-2029 роки із запровадження Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа», наказів Міністерства освіти і науки України від 08.10.2019 року № 1272 «Про затвердження типових освітніх програм для 1-2 класів закладів загальної середньої освіти», від 03.02.2021 № 140 «Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки України від 02 листопада 2016 року № 1319 та визнання такими, що втратили чинність, деяких наказів Міністерства освіти і науки України».

Освітню програму побудовано із врахуванням таких принципів:

- дитиноцентричності і природовідповідності;
- узгодження цілей, змісту і очікуваних результатів навчання;
- науковості, доступності і практичної спрямованості змісту;
- наступності і перспективності навчання;
- взаємозв'язаного формування ключових і предметних компетентностей;
- логічної послідовності і достатності засвоєння учнями предметних компетентностей;
- можливостей реалізації змісту освіти через предмети або інтегровані курси;
- творчого використання вчителем програми залежно від умов навчання;
- адаптації до індивідуальних особливостей, інтелектуальних і фізичних можливостей, потреб та інтересів дітей.

Освітня програма початкової освіти Закладу (далі – Освітня програма) окреслює рекомендовані підходи до планування й організації Закладом єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом початкової освіти (далі - Державний стандарт).

Освітня програма визначає:

- загальний обсяг навчального навантаження,
- перелік, зміст, тривалість і взаємозв'язок освітніх галузей та/або предметів і можливі взаємозв'язки окремих предметів, факультативів, курсів за вибором тощо, зокрема їх інтеграції, а також логічної послідовності їх вивчення (за Типовою освітньою програмою для закладів загальної середньої освіти під керівництвом О.Я. Савченко, Р.Б. Шияна);
- очікувані результати навчання здобувачів освіти;
- рекомендовані форми організації освітнього процесу;
- опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти;
- вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією освітньою програмою.

I. Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 1-4-х класів та дитини з ООП 1 класу складає 4515 годин/навчальний рік):

для 1-го класу – 23 годин на тиждень (805 годин/навчальний рік);

для учня з ООП 1 клас – 29 години на тиждень (1015 годин/навчальний рік).

для 2-го класу – 25 годин на тиждень (875 годин/навчальний рік);
 для 3-го класу – 26 годин на тиждень (910 годин/навчальний рік);
 для 4-го класу – 26 годин на тиждень (910 годин/навчальний рік).

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у навчальних програмах, які мають гриф «Затверджено Міністерством освіти і науки України» і розміщені на офіційному веб-сайті МОН).

Освітня програма початкової школи складена на основі:

1 клас	Типової освітньої програми, розробленої під керівництвом Савченко О.Я., затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743-22 «Про затвердження типових освітніх програм для 1-2 класів закладів загальної середньої освіти»
2 клас	Типової освітньої програми, розробленої під керівництвом Шияна Р.Б., затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743-22 «Про затвердження типових освітніх програм для 1-2 класів закладів загальної середньої освіти»
3-4 класи	Типової освітньої програми, розробленої під керівництвом Шияна Р.Б., затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743-22 «Про затвердження типових освітніх програм для 3-4 класів закладів загальної середньої освіти»

II. Перелік, зміст, тривалість і взаємозв'язок освітніх галузей

Освітню програму укладено за основними освітніми галузями:

- мовно-літературна, що містить українську мову і літературу та іноземну мову (англійську);

- математична;
- природнича;
- громадянська та історична;
- технологічна;
- інформатична;
- соціальна і здоров'язбережувальна;
- мистецька;
- фізкультурна.

Для кожної освітньої галузі визначено мету та загальні результати навчання здобувачів освіти в цілому. За ними впорядковано обов'язкові результати навчання здобувачів освіти, які є основою для їх подальшого навчання на наступних рівнях загальної середньої освіти.

Реалізація мети і завдань кожної освітньої галузі здійснюється за змістовими лініями, зазначеними в освітніх програмах. Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані ліцею.

Навчальний план містить усі предмети інваріантної складової, сформованої на державному рівні і дає цілісне уявлення про зміст, структуру першого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів.

Освітня галузь «Мовно-літературна» реалізується у навчальних предметах «Українська мова», «Іноземна мова» та інтегрованому курсі «Я досліджую світ». Вивчення української мови у 1-4 класах передбачає часовий розподіл програмового матеріалу між предметом «Українська мова» та інтегрованим курсом «Я досліджую світ» (мовно-літературна галузь), відповідно до якого 5 годин на тиждень використовується на вивчення української мови як окремого предмета, 2 години української мови на тиждень включені до інтегрованого курсу «Я досліджую світ» (мовно-літературна галузь). Математична галузь реалізується через окремий предмет "Математика" та у складі інтегрованого курсу «Я досліджую світ» (1 година на тиждень).

Відповідно до Державного стандарту початкової освіти у 1-4 класах відбувається інтеграція семи освітніх галузей в один предмет "Я досліджую світ". Розподіл годин між освітніми галузями в рамках цього інтегрованого курсу здійснено таким чином: мовно-літературна - 2; математична - 1, природнича, технологічна, соціальна і здоров'язбережувальна, громадянська та історична – разом 4 години.

Предмет «Інформатика» виокремлюється як окремий предмет із програми інтегрованого курсу «Я досліджую світ» і має назву «Інформатика» у 2 класі, у 3-4 класах окремий предмет «Інформатика».

Фізкультурна освітня галузь у 1-4 класах реалізується предметом "Фізична культура" (3 години на тиждень).

Мистецька галузь реалізується через інтегрований курс «Мистецтво».

Додаткові години за рахунок варіативної складової у 1 класі використано для підсилення вивчення предмету «Українська мова» (1 година). У 2-4 класах – для підсилення вивчення предмету «Математика» (по 1 годині).

Для учня 1 класу з особливими освітніми потребами організоване інклюзивне навчання (Постанова Кабінету Міністрів України від 15 вересня 2021 р. № 957 «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти» із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 483 від 26.04.2022) на підставі висновку про повторну психолого-педагогічну оцінку розвитку особи Камінь-Каширським ІРЦ № 2 від 27.04.2023 року з такими корекційними заняттями:

Клас	Кількість учнів з особливими освітніми потребами	Перелік корекційно-розвиткових занять	Кількість годин, відведених на корекційно-розвиткову складову (згідно висновків ІРЦ)
1	1	Розвиток мовлення Корекційно-розвиткові заняття для розвитку когнітивної та емоційно-вольової сфери Соціально-побутове орієнтування	2 год 2 год 2 год

Варіативна складова навчального плану для дитини з ООП використана на предмет «Українська мова» (1 год).

Загальний обсяг навчального навантаження для учня з ООП:

1 клас – 29 години на тиждень (1015 годин/навчальний рік).

При визначенні гранично допустимого навантаження учнів ураховані санітарно-гігієнічні норми та нормативну тривалість уроків у 1 класі – 35 хв., у 2-4 класах – 40 хвилин. У початковій школі відповідно до чинних нормативів (наказ Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 р. № 128, зареєстрований в Міністерстві юстиції України від 06.03.2002 за № 229/6517) здійснюватиметься поділ класів на групи при вивченні інформатики у 4 класі.

Відповідно постанови Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 №87 «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти» години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Гранична наповнюваність класів встановлюється відповідно до Закону України «Про загальну середню освіту».

Навчальний план зорієнтований на роботу початкової школи за 5-денним навчальними тижнем. *Таблиця 1, 2, 3.*

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН
початкової школи (1 клас) з українською мовою навчання
на 2023-2024 навчальний рік

(складений відповідно до Типової освітньої програми для 1-4 класів закладів загальної середньої освіти затвердженої наказом МОН України від 12.08.2022 № 743-22 розроблена під керівництвом О.Я. Савченко)

Навчальний предмет / інтегрований курс	Кількість годин на тиждень
	1 клас
<i>Інваріантний складник</i>	
Українська мова	7 + 1
Іноземна мова	2
Математика	4
Я досліджую світ	3
Дизайн і технології	1
Інформатика	-
Мистецтво	2
Фізична культура	3
Усього	20 + 3
<i>Варіативний складник</i>	
Додаткові години на вивчення предметів освітніх галузей, проведення індивідуальних консультацій та групових занять	-
Кількість навчальних годин на тиждень, що фінансуються з державного бюджету (без урахування поділу на групи)	23
Гранично допустиме тижневе / річне навчальне навантаження учня	20/700

Варіативна складова навчального плану для 1-го класу використана на предмет «Українська мова» (1 год).

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів:

1 клас – 23 години на тиждень (805 годин/навчальний рік).

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН
за рівнем початкової освіти (2 клас) з українською мовою навчання
на 2023/2024 навчальний рік

Наказ МОН України від 08.10.2019 року № 1272
(Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Р.Б.Шияна)

Назва освітньої галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень	
		2 клас	Разом
Інваріантний складник			
Мовно-літературна	<i>Українська мова і література</i>	5	5
	<i>Іншомовна освіта (англійська мова)</i>	3	3
Математична	<i>Математика</i>	3 + 1	4
Природнича	<i>Я досліджую світ</i>	2	8
Мовно-літературна		2	
Математична		1	
Технологічна		1	
Соціальна і здоров'язберезувальна		1	
Громадянська та історична			
Інформатична		1	
Мистецька			
	<i>Музичне мистецтво</i>	1	2
	<i>Образотворче мистецтво</i>	1	
<i>Фізкультурна</i>		3	3
Усього		22 + 3	22 + 3
Варіативна складова			
<i>Додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять:</i>		-	-
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня		22	22
Всього		25	25
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної і варіативної складових, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класів на групи)		25	25

Варіативна складова навчального плану для 2-го класу використана на предмет «Математика» (1 год).

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів:
2 клас – 25 годин на тиждень (875 годин/ навчальний рік).

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН за рівнем початкової освіти (3-4 класи) з українською мовою навчання на 2023/2024 навчальний рік

Наказ МОН України від 08.10.2019 року № 1273
(Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Р.Б. Шияна)

Назва освітньої галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах		
		3	4	Разом
Інваріантний складник				
Мовно-літературна	<i>Українська мова і література</i>	5	5	10
	<i>Іношомовна освіта (англійська мова)</i>	3	3	6
Математична	<i>Математика</i>	4 + 1	4 + 1	10
Природнича	<i>Я досліджую світ</i>	2	2	14
Мовно-літературна		2	2	
Математична		1	1	
Технологічна		1	1	
Соціальна і здоров'язбережувальна		1	1	
Громадянська та історична		1	1	
Інформатична		1	1	2
Мистецька	<i>Музичне мистецтво</i>	1	1	4
	<i>Образотворче мистецтво</i>	1	1	
<i>Фізкультурна</i>		3	3	6
Усього		23 + 3	23 + 3	46 + 6
Варіативна складова				
<i>Додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять:</i>		-	-	-
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня		23	23	46
Всього		23	23	46
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної і варіативної складових, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класів на групи)		26	26	52

Варіативна складова навчального плану для 3-го і 4-го класу використана на предмет «Математика» (по 1 год).

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів:

3-4 класів – 1820 годин/навчальний рік:

3 клас – 26 годин на тиждень (910 годин/навчальний рік).

4 клас – 26 годин на тиждень (910 годин/навчальний рік).

III. Очікувані результати навчання учнів; пропонований зміст навчальних програм

Метою початкової освіти є всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей; розвиток самостійності, творчості, допитливості, що забезпечують її готовність до життя в демократичному й інформаційному суспільстві, продовження навчання в основній школі.

Початкова освіта передбачає поділ на два цикли: 1–2 класи і 3–4 класи, що враховують вікові особливості розвитку та потреб дітей і дають можливість забезпечити подолання розбіжностей у їхніх досягненнях, зумовлених готовністю до здобуття освіти.

Зміст та очікувані результати навчання здобувачів освіти, подані в рамках освітніх галузей Програм для 1-2 та 3-4 класів.

Програму побудовано із врахуванням таких принципів:

- людиноцентризму і природовідповідності;
- узгодження цілей, змісту і очікуваних результатів навчання;
- науковості, доступності і практичної спрямованості змісту;
- наступності і перспективності навчання;
- взаємозв'язаного формування ключових і предметних компетентностей;
- логічної послідовності засвоєння учнями предметних компетентностей;
- можливостей реалізації змісту освіти через предмети або інтегровані курси;
- творчого використання вчителем програми залежно від умов навчання;
- адаптації до індивідуальних особливостей, інтелектуальних і фізичних можливостей, потреб та інтересів дітей.

Зміст програми має потенціал для формування у здобувачів таких ключових компетентностей:

- 1) вільне володіння державною мовою;
- 2) здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами;
- 3) математична компетентність;
- 4) компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій;
- 5) інноваційність;
- 6) екологічна компетентність;
- 7) інформаційно-комунікаційна компетентність;
- 8) навчання впродовж життя;
- 9) громадянські та соціальні компетентності;
- 10) культурна компетентність;
- 11) підприємливість та фінансова грамотність.

Спільними для всіх ключових компетентностей є такі вміння:

- ✓ читання з розумінням,
- ✓ уміння висловлювати власну думку усно і письмово,
- ✓ критичне та системне мислення,
- ✓ творчість,
- ✓ ініціативність,
- ✓ здатність логічно обґрунтовувати позицію,
- ✓ вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, співпрацювати з іншими людьми.

✓ Враховуючи інтегрований характер компетентності, у процесі реалізації Освітньої програми використовуються внутрішньопрдметні і міжпредметні зв'язки, які сприяють цілісності результатів початкової освіти та застосуванню умінь у нових ситуаціях.

IV. Рекомендовані форми організації освітнього процесу

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

- ✓ формування компетентностей;
- ✓ розвитку компетентностей;
- ✓ перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- ✓ корекції основних компетентностей;
- ✓ комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути:

- навчальні проекти;
- інтегровані уроки;
- екскурсії (покликані показати учням практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів);
- віртуальні подорожі;
- урок-гра;
- урок-подорож;
- відеоуроки тощо.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року. Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Можливо проводити заняття в парах, малих групах, розробляючи при цьому критерії оцінювання навчальних досягнень учнів за кожен вид роботи.

У разі організації дистанційного навчання в умовах карантину або інших надзвичайних обставин педагогічні працівники самостійно обирають форми, методи і засоби:

- навчальні заняття, консультації з використанням електронних освітніх платформ (Google Classroom, Google Meet, «Мій клас», «Вчи.юа», NZ.UA- електронні журнали і електронні щоденники та інші);
- електронні освітні ресурси, яким надано гриф МОН;
- електронні освітні ресурси, створені педагогічними працівниками закладу;
- онлайн сервіси та інструменти («Всеукраїнська школа онлайн», тестування на платформах «На урок», «Всеосвіта», «Мій клас», «Вчи.юа» тощо);
- віртуальні екскурсії.

Навчальні заняття можуть проводитись в синхронному або асинхронному режимах.

Педагогічні працівники використовують доступні засоби комунікації для учнів, які не можуть взяти участь у синхронному режимі взаємодії з поважних причин (стан здоров'я, відсутність доступу (обмежений доступ) до мережі Інтернет або технічних засобів навчання тощо).

При використанні електронних освітніх ресурсів педагогічні працівники:

- забезпечують їх перевірку щодо відповідності державним стандартам освіти, типовим освітнім програмам, мові освіти, здійснюють моніторинг і контроль якості дистанційного навчання;
- дотримуються санітарних правил і норм щодо формування розкладу навчальних занять, вправ для очей та постави, безперервної тривалості навчальної діяльності з технічними засобами навчання, тривалості виконання завдань для самопідготовки у позаурочний час (домашніх завдань);

- створюють умови для забезпечення повноцінної участі в освітньому процесі осіб з особливими освітніми потребами (застосування допоміжних технологій навчання, підтримка з боку асистента вчителя та/або асистента учня, проведення (надання) додаткових психолого-

педагогічних і корекційно-розвиткових занять (послуг) тощо) з обов'язковим урахуванням індивідуальної програми розвитку.

V. Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття початкової освіти

Початкова освіта здобувається, як правило, з шести років. Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року виповнилося сім років, повинні розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року. Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року не виповнилося шести років, можуть розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року за бажанням батьків або осіб, які їх замінюють, якщо їм виповниться шість років до 1 грудня поточного року. Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття початкової освіти з іншого віку.

VI. Опис інструментарію оцінювання

Оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів здійснюється відповідно до методичних рекомендацій (наказ Міністерства освіти і науки України № 813 від 13.07.2021 року «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти»), Листа МОН №1/9530-22 від 19.08.2022 р. додаток 2.

Відповідно до Закону України «Про повну загальну середню освіту» оцінювання ґрунтується на принципах дитиноцентризму, об'єктивності, доброчесності, справедливості, неупередженості, систематичності, критеріальності, гнучкості, перспективності, диференційованості та конфіденційності, а також плановості, чіткості, прозорості, відкритості, доброзичливості.

Об'єктами оцінювання є результати навчання учня/учениці, у тому числі процес їх досягнення ним/нею. Відповідно до пункту 22 статті 1 Закону України «Про освіту» результати навчання – це знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, набуті у процесі навчання, виховання та розвитку, які можна ідентифікувати, спланувати, виміряти і оцінити та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів.

Для здійснення оцінювання з урахуванням вікових особливостей учнів 1-4 класів щодо можливостей оволодіння певними складниками результатів навчання серед них виокремлюються об'єктивні результати навчання (знання про предмети і явища навколишнього світу, взаємозв'язки і відношення між ними, уміння та навички оперувати знаннями, уміння застосовувати набутий досвід навчальних дій, досвід творчої діяльності, що відображено в обов'язкових/очікуваних результатах навчання, визначених в освітній програмі закладу загальної середньої освіти) та особистісні надбання учня/учениці (активність, ініціативність; старанність, наполегливість; комунікабельність, здатність співпрацювати; самостійність, відповідальність; ціннісні ставлення), які він/вона виявляє у процесі досягнення результату навчання.

Відповідно до пункту 28 Державного стандарту початкової освіти отримання даних, їх аналіз та формулювання суджень про результати навчання учнів здійснюється у процесі:

- формувального оцінювання, метою якого відстеження особистісного розвитку учнів й ходу опанування ними навчального досвіду як основи компетентності та побудову індивідуальної освітньої траєкторії особистості;

- підсумкового оцінювання, метою якого є співвідношення навчальних досягнень учнів з обов'язковими/очікуваними результатами навчання, визначеними Державним стандартом/освітньою програмою.

Оцінювання передбачає організацію діяльності учнів задля отримання даних про стан сформованості очікуваних результатів навчання, визначених учителем для певного заняття/системи занять з певної програмової теми на основі освітньої програми закладу освіти.

Залежно від дидактичної мети й пріоритетної функції оцінювання, особливостей змісту навчального предмета/інтегрованого курсу та з урахуванням етапу опанування програмовим матеріалом у цілому та етапу опанування очікуваним результатом навчання зокрема

отримання даних здійснюється під час різних видів навчально-пізнавальної діяльності учнів, яка може бути:

- за формою – індивідуальною, груповою, фронтальною;
- за способом виконання – усною (бесіда, розповідь, переказ, діалог тощо), письмовою (окремі навчальні завдання, у тому числі тестові, компетентнісні завдання, перекази, диктанти тощо, а також діагностувальні роботи), практичною (дослід, практична робота, навчальний проект, учнівське портфоліо, спостереження, робота з картами, заповнення таблиць, побудова схем, моделей тощо), програмованою (з використанням електронних засобів навчання, з дозволених для використання в закладах загальної середньої освіти). З урахуванням опрацьованого програмового матеріалу відповідно до календарно- тематичного плану та готовності учнів виконувати завдання вчитель самостійно може визначати форму, спосіб, зміст, час виконання навчально-пізнавальної діяльності і фіксувати їх у планах-конспектах уроків/занять.

За отриманими даними про результати навчання, на основі їх аналізу залежно від дидактичної мети й пріоритетної функції оцінювання, оцінка визначається як показник досягнень навчально-пізнавальної діяльності учня/учениці.

У закладі використовується вербальна оцінка окремих результатів навчання учня/учениці з предмета вивчення, інтегрованого курсу (освітньої галузі), яка окрім оцінювального судження про досягнення може ще називати і рівень результату навчання: оцінювальне судження – вербальна оцінка, оцінювальне судження із зазначенням рівня результату – рівнева оцінка.

Вербальну і рівневу оцінки педагога можуть виражати як усно, так і письмово. Процес навчання та його результати характеризуються доброзичливими, лаконічними, чіткими, об'єктивними, конкретними оцінювальними судженнями. Рівень результату навчання визначається з урахуванням динаміки його досягнення та позначати буквами: «початковий» (П), «середній» (С), «достатній» (Д), «високий (В)». Таким чином оцінка буде допомагати учню/учениці усвідомлювати власні успіхи і шляхи подолання утруднень.

Результат оцінювання особистісних надбань учня/учениці у 1-4 класах виражається вербальною оцінкою, а об'єктивних результатів навчання учня/учениці у 1-2 класах – вербальною оцінкою (оцінювальним судженням), у 3-4 класах – рівневою оцінкою (за вибором закладу та на підставі рішення педагогічної ради). Результат оцінювання діагностувальної роботи у Класному журналі фіксується вербальною у 1-2 кл. (сформовано-√), у 3-4 рівневою (В, С, Д, П) оцінкою.

Формулювання оцінювальних суджень, визначення рівня результату навчання здійснюється на основі Орієнтовної рамки оцінювання результатів навчання здобувачів початкової освіти:

Орієнтовна рамка оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів

Рівень результатів навчання	Характеристика рівня результатів навчання учня/учениці
Високий	Учень/учениця виконує навчальні завдання на продуктивно-творчому рівні реалізації навчальної діяльності у змінених з певним ускладненням (стосовно типової) навчальних ситуаціях за допомогою таких навчальних дій: визначає самостійно об'єкти, про які йдеться в завданнях, називає їх та взаємопов'язані з ними об'єкти; характеризує об'єкти, визначає їх спільні й відмінні ознаки, властивості; установлює причинно-наслідкові зв'язки між об'єктами; класифікує об'єкти; застосовує й комбінує для досягнення результатів завдань набуті складники компетентностей; знаходить за власною ініціативою необхідну додаткову інформацію з доступних джерел, узагальнює її; оцінює достовірність інформації; перетворює почуту/побачену/прочитану інформацію у графічну (малюнок, таблицю,

	<p>схему, діаграму)/текстову; прогнозує можливий результат, пропонує/випробовує різні способи виконання завдання; за потреби ставить запитання, що стосуються об'єктів завдань, і пропонує відповіді на них; підтримує дискусію щодо способів та результатів виконання завдань; співвідносить результати виконання завдань з припущеннями, робить висновок про досягнення результатів; обґрунтовує способи виконання завдань та їх результати; аналізує й оцінює їх, самостійно визначає раціональний спосіб/способи подолання виявленого утруднення, планує подальші навчальні дії.</p>
Достатній	<p>Учень/учениця виконує навчальні завдання на продуктивному рівні реалізації навчальної діяльності в аналогічних типовим навчальних ситуаціях за допомогою таких навчальних дій: визначає самостійно об'єкти, про які йдеться в завданнях, називає їх; називає самостійно істотні ознаки об'єктів, визначає спільні й відмінні ознаки, властивості об'єктів; угруповує об'єкти; установлює причино-наслідкові зв'язки між об'єктами; застосовує для досягнення результатів завдань набуті складники компетентностей; знаходить за власною ініціативою необхідну інформацію; перетворює почуту/побачену/прочитану інформацію у графічну (малюнок, таблицю, схему)/текстову; пояснює спосіб/способи виконання навчальних дій; дотримується послідовності пояснення; за потреби ставить запитання, що стосуються об'єктів завдань; ілюструє розуміння прикладами; контролює дотримання алгоритму дій, перевіряє результати виконання завдань можливими способами, робить висновок про досягнення результатів; визначає утруднення/помилки, знаходить спосіб подолання виявленого утруднення за наданими орієнтирами, самостійно виправляє помилки.</p>
Середній	<p>Учень/учениця виконує навчальні завдання на репродуктивному рівні реалізації навчальної діяльності у типових навчальних ситуаціях за допомогою таких навчальних дій: визначає об'єкти, про які йдеться в завданнях, називає їх; для досягнення результату потребує уточнень завдання; називає істотні ознаки об'єктів, установлює спільні й відмінні ознаки, властивості об'єктів, угруповує об'єкти відповідно до умови за наданими орієнтирами/уточненнями в процесі діалогу з учителем/однокласниками; відтворює навчальні дії за алгоритмом/схемою, водночас потребує роз'яснень для досягнення результату; знаходить інформацію у запропонованих джерелах; перетворює почуту/побачену/прочитану інформацію у графічну (малюнок, таблицю)/текстову за зразками/за допомогою вчителя; коментує навчальні дії короткими реченнями з опорою на орієнтири (пам'ятку, зразок тощо); наводить приклади; перевіряє спосіб і результат виконання завдань за зразком, констатує правильність/неправильність результату; визначає утруднення/помилки, долає виявлене утруднення/виправляє помилки з допомогою вчителя/однокласників.</p>
Початковий	<p>Учень/учениця виконує навчальні завдання на рівні копіювання зразків після детального кількарядового їх пояснення учителем за допомогою таких навчальних дій: розпізнає і називає об'єкти, про які йдеться в завданнях, за наданими орієнтирами; називає окремі ознаки об'єктів; відтворює окремі операції навчальних дій для досягнення результату, зокрема копіює зразок;</p>

	знаходить інформацію у запропонованому джерелі за наданим орієнтиром (малюнком, ключовим словом, порядковим номером речення тощо); відтворює частини почутої/побаченої/ прочитаної інформації усно/за допомогою малюнка; коментує окремі операції короткими репліками на основі пропонуванних запитань; співвідносить результат виконання завдання із зразком; констатує за підказкою правильність/ неправильність результату.
--	--

Формувальне оцінювання

Формувальне оцінювання розпочинається з перших днів навчання у школі і триває постійно відповідно до алгоритму, зазначеного у методичних рекомендаціях.

Формувальне оцінювання має на меті: підтримати навчальний розвиток дітей; вибудувати індивідуальну траєкторію їхнього розвитку; діагностувати досягнення на кожному з етапів процесу навчання; вчасно виявляти проблеми й запобігати їх нашаруванню; аналізувати хід реалізації навчальної програми й ухвалювати рішення щодо корегування програми і методів навчання відповідно до індивідуальних потреб дитини; мотивувати прагнення здобути максимально можливі результати; виховувати ціннісні якості особистості, бажання навчатися, не боятися помилок, переконання у власних можливостях і здібностях.

Здійснення формувального оцінювання передбачає визначення/обговорення разом з учнями критеріїв оцінювання. Учасники освітнього процесу їх можуть визначати для оцінювання окремого навчального завдання, для оцінювання комплексу навчальних завдань. Критерії залежать від навчальної ситуації й дидактичної доцільності. Важливо, щоб учні усвідомлювали їх сутність. Ураховуючи вікові психологічні особливості учнів 1–4 класів, їм можна пропонувати для обговорення та самооцінювання критерії, що стосуються: цікавості навчального завдання, його посильності, відомості (впізнаваності) способу дії, самостійності виконання, правильності способу дії, правильності отриманого результату, задоволеності роботою. Акцентування уваги на цікавості навчання, задоволеності роботою сприяє формуванню мотиваційно-ціннісного складника компетентності. Визначення посильності навчального завдання актуалізує рефлексивні уміння, вчить виявляти: що я знаю і що потрібно ще дізнатися для виконання завдання; впливає на розвиток впевненості у власних силах/можливостях тощо. Для одного навчального завдання/комплексу завдань обирається 1–2 ознаки для визначення критерію. Вибір спрямовується учителем і залежить від етапу формування умінь, які активізуються певним навчальним завданням. На початку формування умінь власну роботу пропонується оцінювати за цікавістю завдання, його посильністю. На завершальному етапі формування умінь доцільно оцінювати завдання за правильністю використаного способу дії, правильністю отриманого результату. Для оцінювання правильності виконання завдання учням пропонується візуальний зразок, або оголошується правильну відповідь.

Оскільки формувальне оцінювання передбачає постійний зворотний зв'язок між учасниками освітнього процесу, його інструментами окрім усного/письмового оцінювального судження є невербальні засоби комунікації (сигнальні картки тощо). Постійний зворотний зв'язок між учасниками освітнього процесу необхідний задля коригування руху здобувачів освіти освітньою траєкторією з урахуванням досягнутих результатів навчання. Він триває безперервно через рівноправний діалог між учнем / ученицею та вчителем, між учнями. Здійснюють його зазвичай за схемою: самооцінювання–взаємооцінювання– оцінювання вчителя. Оцінювання забезпечуватиме цілісність освітнього процесу, якщо його результати будуть враховані в доборі змісту, форм і методів роботи для кожного уроку / заняття. Також важливо формувати в учнів уміння аналізувати власну роботу, власні навчальні досягнення, відповідно визначати для себе подальші завдання: Що я можу? Що мені потрібно зробити, щоб я зміг? Що я зроблю для досягнення результату? Робота за результатами оцінювання (самооцінювання/взаємооцінювання) повинна мати місце на кожному уроці. Результати оцінювання учасники освітнього процесу виражають у формі оцінювального судження усно, водночас учитель – як усно, так і письмово.

У межах формувального оцінювання за результатами опанування певної програмової теми/частини теми (якщо тема велика за обсягом)/кількох тем чи розділу протягом навчального року проводяться тематичні діагностувальні роботи.

Тематична діагностувальна робота є засобом зворотного зв'язку стосовно опанування учнями частиною очікуваних/обов'язкових результатів навчання з метою оперативного регулювання та коригування освітнього процесу задля підвищення його ефективності.

Змістовим наповненням тематичної діагностувальної роботи є система навчальних завдань, що передбачають різні рівні реалізації навчальної діяльності та за результатами виконання яких можна отримати об'єктивну інформацію про досягнення групи взаємопов'язаних очікуваних результатів навчання учня на певному етапі опанування програмовим матеріалом.

Обсяг завдань у тематичній діагностувальній роботі визначається з урахуванням вікових можливостей учнів виконати завдання протягом 1 навчальної години, а зміст завдань, види навчальної діяльності добирають з урахуванням специфіки предмета вивчення, готовності учнів виконати завдання для виявлення результату.

Діагностувальні роботи можуть містити завдання, які виконують усно (переказ, власне висловлення тощо), письмово (списування, диктант, тестові завдання тощо), практично (дослід, моделювання/ конструювання, виконання практичної роботи тощо) та завдання, що передбачають виконання роботи з допомогою електронних освітніх ресурсів.

Результатами оцінювання тематичних діагностувальних робіт є оцінювальні судження з висновком про сформованість кожного уміння, яке діагностується на даному етапі навчання. Уміння вважають сформованим, якщо учень самостійно і правильно виконує відповідну цьому умінню навчальну дію не нижче репродуктивного рівня реалізації навчальної діяльності. Оцінювальне судження вчитель записує у зошиті для діагностувальних робіт після виконаної роботи. Якщо тематична діагностувальна робота має форму усної перевірки (до прикладу, усний переказ), то учитель фіксує дату, вид перевірки, оцінювальне судження на носії зворотного зв'язку. Якщо учня не було в школі в день проведення діагностувальної роботи, то після повернення він не пише діагностувальної роботи.

Підсумкове оцінювання

Основою для підсумкового оцінювання результатів навчання за рік можуть бути результати виконання тематичних діагностувальних робіт, записи оцінювальних суджень про результати навчання, зафіксовані на носіях зворотного зв'язку з батьками, спостереження вчителя у процесі формувального оцінювання. Рекомендуємо визначати підсумкову оцінку за рік з урахуванням динаміки досягнення того чи іншого результату навчання.

Підсумкове оцінювання за рік з предметів вивчення таких освітніх галузей, як «Технологічна», «Інформатична», «Мистецька» і «Фізкультурна» здійснюється шляхом узагальнення даних, отриманих під час формувального оцінювання, з урахуванням динаміки формування результату.

Підсумкова (річна) оцінка визначається з урахуванням індивідуалізованої діагностувальної роботи (якщо така проводилась) за умови, якщо виконання індивідуалізованої діагностувальної роботи засвідчує покращення результату навчання. Підсумкову (річну) оцінку фіксують у класному журналі і свідоцтвах досягнень учнів.

Відповідно до пункту 8 статті 12 Закону України «Про освіту» наприкінці 4 класу, з метою моніторингу якості освітньої діяльності закладів освіти та/або якості освіти проводиться державна підсумкова атестація здобувачів початкової освіти, результати якої не впливають на підсумкову оцінку за рік.

У свідоцтві досягнень учня надається розгорнута характеристика результатів навчання учня/учениці, здобутих протягом навчального року.

Перелік навчальних програм для здобувачів освіти 1-4 класів

<i>Найменування навчальних дисциплін і програм</i>	<i>Клас</i>	<i>Ким затверджено</i>	<i>Примітка</i>
<i>Українська мова, іноземна мова, математика, я досліджую світ, дизайн і технології, мистецтво, фізична культура</i>			
Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти, розроблена під керівництвом Савченко О. Я.	1	наказ МОН України від 12.08.2022 № 743-22	
<i>Українська мова, математика, Я досліджую світ, образотворче мистецтво, музичне мистецтво, фізична культура, інформатика</i>			
Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти, розроблена під керівництвом Шияна Р.Б.	2	МОН України Наказ № 1272 від 08.10.2019 р.	
<i>Іноземна мова (англійська)</i>			
Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти, розроблена під керівництвом Шияна Р.Б.	2	МОН України Наказ № 1272 від 08.10.2019 р.	
<i>Українська мова, літературне читання, математика, природознавство, Я у світі, музичне мистецтво, образотворче мистецтво, трудове навчання, інформатика, основи здоров'я</i>			
Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти, розроблена під керівництвом Шияна Р.Б.	3-4	МОН України Наказ № 1273 від 08.10.2019 р.	
<i>Іноземна мова (англійська)</i>			
Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти, розроблена під керівництвом Шияна Р.Б.	3-4	МОН України Наказ № 1273 від 08.10.2019 р.	
<i>Фізична культура</i>			
Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти, розроблена під керівництвом Шияна Р.Б.	3-4	МОН України Наказ № 1273 від 08.10.2019 р.	

3. ОСВІТНЯ ПРОГРАМА **першого циклу базової середньої освіти – адаптаційний (5-6 класи)**

1. Загальні положення

Освітню програму для 5-6 класу з навчанням українською мовою розроблено на основі Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 № 898, Типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 19.02.2021 р. № 235.

Освітня програма визначає: вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою базової середньої освіти та загальний обсяг навчального навантаження на адаптаційному циклі (в годинах) та його розподіл між освітніми галузями.

Освітня програма включає:

- навчальний план 5 класу;
- перелік модельних навчальних програм;
- рекомендовані форми організації освітнього процесу;
- опис інструментарію оцінювання.

Під час розроблення освітньої програми враховано гарантовані державою права щодо академічної, організаційної, фінансової і кадрової автономії Закладу, а також права педагогічних працівників на академічну свободу.

Відповідно до Закону України «Про освіту» метою повної загальної середньої освіти є всебічний розвиток, виховання і соціалізація особистості, яка здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадянської активності. Досягнення цієї мети забезпечується через формування ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для успішної життєдіяльності.

2. Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою

Навчання за освітньою програмою базової середньої освіти можуть розпочинати учні, які на момент зарахування (переведення) до Закладу досягли результатів навчання, визначених у Державному стандарті початкової освіти, що підтверджено відповідним документом (свідомством досягнень, свідомством про здобуття початкової освіти).

У разі відсутності результатів річного оцінювання з будь-яких предметів та/або державної підсумкової атестації за рівень початкової освіти учні повинні пройти відповідне оцінювання упродовж першого семестру навчального року.

Для проведення оцінювання наказом керівника Закладу створюється комісія, затверджується її склад (голова та члени комісії), а також графік проведення оцінювання та перелік завдань з навчальних предметів.

Протокол оцінювання рівня навчальних досягнень складається за формою згідно з додатком 2 до Положення про індивідуальну форму здобуття загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 12 січня 2016 року № 8 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 10 липня 2019 року № 955), зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 03 лютого 2016 р. за № 184/28314.

3. Загальний обсяг навчального навантаження на адаптаційному циклі базової середньої освіти та його розподіл між освітніми галузями за роками навчання

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 5-6 класу (адаптаційний цикл базової середньої освіти) сформовано відповідно до додатку 1 Типової освітньої програми для закладів з навчанням українською мовою.

Розподіл навчального навантаження здійснено за освітніми галузями та роками навчання.

Рекомендовану, мінімальну та максимальну кількість навчальних годин за освітніми галузями та роками навчання визначено відповідно до базових навчальних планів (додаток 23 Державного стандарту).

Загальний обсяг річного навчального навантаження для закладів із навчанням українською мовою (5, 6 класи) згідно з типовим планом наведено в Таблиці 1.

*Таблиця 1
до освітньої програми
першого циклу базової середньої освіти*

Назва освітньої галузі	Навчальне навантаження	Рекомендоване *		Мінімальне*		Максимальне*	
Мовно-літературна **	На тиждень	11	11	10	10	13	13
	На рік	385	385	350	350	455	455
Математична	На тиждень	5	5	4	4	6	6
	На рік	175	175	140	140	210	210
Природнича	На тиждень	2	4	1,5	2	3	5
	На рік	70	140	52,5	70	105	175
Соціальна і здоров'язбережувальна	На тиждень	1,5	1,5	1	1	3	3
	На рік	52,5	52,5	35	35	105	105
Громадянська та історична	На тиждень	1	2	1	1,5	2	3
	На рік	35	70	35	52,5	70	105
Технологічна	На тиждень	2	2	1	1	3	3
	На рік	70	70	35	35	105	105
Інформатична	На тиждень	1,5	2	1	1	2	3
	На рік	52,5	70	35	35	70	105
Мистецька	На тиждень	2	2	1	1	3	3
	На рік	70	70	35	35	105	105
Фізична культура***	На тиждень	3	3	3	3	3	3
	На рік	105	105	105	105	105	105
Усього	На тиждень	29	32				
	На рік	1015	1120				
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, вибіркового освітніх компонентів, проведення індивідуальних консультацій та групових занять	На тиждень	29	32				
	На рік	1015	1120				
Загальнорічна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)	На тиждень	31	34				
	На рік	1085	1190				
Гранично допустиме навантаження учнів****	На тиждень	28	31				
	На рік	980	1085				

* Кількість навчальних годин на вивчення кожної освітньої галузі може збільшуватися до максимального показника з урахуванням перерозподілу різниці між рекомендованою та мінімальною кількістю навчальних годин інших освітніх галузей.

** Години мовно-літературної освітньої галузі можуть розподілятися на вивчення мови корінного народу, національної мови та/або другої іноземної мови.

*** Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження учнів.

**** Сума годин на вивчення всіх освітніх галузей не повинна перевищувати загальної кількості годин, визначеної цим навчальним планом.

4. Навчальний план

Навчальний план містить:

- перелік предметів та інтегрованих курсів для реалізації кожної освітньої галузі, а також перелік міжгалузевих інтегрованих курсів;
- розподіл навчального навантаження між навчальними предметами (інтегрованими курсами), обов'язковими для вивчення;
- додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять.

Навчальне навантаження у навчальному плані орієнтоване на «рекомендований» навчальний час, визначений базовим навчальним планом Державного стандарту для вивчення певної освітньої галузі на адаптаційному циклі навчання базової середньої освіти.

Враховуючи особливості організації освітнього процесу та з метою підвищення результативності навчання здобувачів освіти у 5-6 класах із зарубіжної мови, математики й підвищення інтересу до предмета із варіативної частини навчального плану виділено по 0,5 додатковій годині на предмет «Зарубіжна література», «Математика». У 5 класі використано по 0,5 годині на вивчення інтегрованого курсу «Пізнаємо природу» і «Культура добросусідства».

З метою формування громадянської свідомості, сприяння самоусвідомлення, самореалізації кожної особистості; вироблення в здобувачів освіти гуманістичних життєвих принципів із варіативної частини навчального плану в 6 класі виділено 1 годину на вивчення факультативу «Вчимося жити разом».

У 6 класі здійснюється поділ на 2 групи учнів під час проведення практичних занять з інформатики з використанням комп'ютерів відповідно до Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у закладах загальної середньої освіти (додаток 2 до наказу Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 № 128, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 06.03.2002 р. за № 229/6517, із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства освіти № 572 від 09.10.2002 наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту № 921 від 17.08.2012 наказом Міністерства освіти і науки № 401 від 08.04.2016).

Зберігаючи наступність із початковою школою забезпечуємо подальше становлення особистості дитини, її фізичний, інтелектуальний, соціальний розвиток; формуємо здатність до творчого самовираження, критичного мислення, виховуємо ціннісне ставлення до держави, рідного краю, української культури, пошанування своєї гідності та інших людей, збереження здоров'я.

Змістове наповнення предмета «Фізична культура» складається з модулів відповідно до вікових особливостей учнів, їх інтересів, матеріально-технічної бази ліцею, кадрового забезпечення, а саме: панна (або вуличний футбол), додзбол (вибивний), goodgames (рухливі ігри), футзал, гімнастика, настільний теніс, баскетбол 3*3, волейбол, баскетбол, гандбол, рухливі ігри, дитяча легка атлетика.

Сума годин на вивчення всіх освітніх галузей у навчальному плані не перевищує загальнорічної кількості навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи), визначеної базовим навчальним планом, з дотриманням вимог гранично допустимого річного навчального навантаження учнів. Таблиця 2.

Таблиця 2
до освітньої програми
першого циклу базової середньої освіти

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН
за рівнем базової середньої освіти (5, 6 класи)
з українською мовою навчання на 2023/2024 навчальний рік
(Наказ МОН України від 19.02.2021 року № 235)

Назва освітньої галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах		
		5	6	Разом
Інваріативний складник				
Мовно-літературна	Українська мова	4	4	8
	Українська література	2	2	4
	Зарубіжна література	1,5 + 0,5	1,5 + 0,5	4
	Іноземна мова (англійська)	3,5	3,5	7
Математична	Математика	5 + 0,5	5 + 0,5	11
Природнича	Інтегрований курс «Пізнаємо природу»	2 + 0,5	2	4,5
	Географія	-	2	2
Соціальна і здоров'язбережувальна	Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут»	1	1	2
	Етика	-	0,5	0,5
	Культура добросусідства	0,5 + 0,5	-	1
Громадянська та історична	Вступ до історії України та громадянської освіти	1	-	1
	Історія	-	2	2
Інформатична	Інформатика	1,5	1,5	3
Технологічна	Технології	2	2	4
Мистецька	Музичне мистецтво	1	1	2
	Образотворче мистецтво	1	1	2
Фізична культура	Фізична культура	3	3	6
Разом (без фізичної культури + фізична культура)		28 + 3	30 + 3	58 + 6
Варіативна складова				
Курс «Вчимося жити разом»		-	1	1
Разом		-	1	1
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження учня		28	31	59
Всього (без фізичної культури + фізична культура; без урахування поділу класу на групи)		28 + 3	31 + 3	59 + 6

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів:

5-6 класів – 2275 годин/навчальний рік:

5 клас – 31 година на тиждень (1085 годин/навчальний рік);

6 клас – 34 година на тиждень (1190 годин/навчальний рік).

Освітню програму укладено за освітніми галузями. Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних модельних навчальних програмах.

Модельні навчальні програми обрані педагогічними працівниками з переліку, рекомендованого Міністерством освіти і науки України і мають відповідний гриф.

**Перелік модельних програм для здобувачів освіти
першого циклу базової середньої освіти**

<i>Найменування модельних програм навчальних предметів та галузевих інтегрованих курсів</i>	<i>Клас</i>	<i>Ким затверджено</i>	<i>Примітка</i>
<i>Українська мова</i>			
Модельна навчальна програма «Українська мова 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Заболотний О.В., Заболотний В.В., Лавринчук В.П., Плівачук К.В., Попова Т.Д.)	5-6	Рекомендовано МОН України» (наказ МОН України від 12.07.2021 № 795)	
<i>Українська література</i>			
Модельна навчальна програма «Українська література. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Яценко Т.О., Качак Т.Б., Кизилова В.В., Пахаренко В.І., Дячок С.О., Овдійчук Л.М., Слижук О.А., Макаренко В.М., Тригуб І.А.)	5-6	Рекомендовано МОН України» (наказ МОН України від 12.07.2021 № 795)	
<i>Зарубіжна література</i>			
Модельна навчальна програма «Зарубіжна література. 5–9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Ніколенко О.М., Ісаєва О.О., Клименко Ж.В., Мацевко-Бекерська Л.В., Юлдашева Л.П., Рудницька Н.П., Туряниця В.Г., Тіхоненко С.О., Вітко М.І., Джангобекова Т.А.)	5-9	Рекомендовано МОН України (наказ МОН України від 12.07.2021 № 795)	
<i>Математика</i>			
Модельна навчальна програма «Математика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автор Істер О.С.)	5-6	Рекомендовано МОН України (наказ МОН України від 12.07.2021 № 795)	
<i>Інтегрований курс «Пізнаємо природу»</i>			
Модельна навчальна програма «Пізнаємо природу». 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (авт. Біда Д.Д., Гільберг Т.Г., Колісник Я.І.)	5-6	Рекомендовано МОН України (наказ МОН України від 12.07.2021 № 795)	
<i>Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут»</i>			
Модельна навчальна програма «ЗДОРОВ'Я, БЕЗПЕКА ТА ДОБРОБУТ. 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (автори Василенко С.В., Коваль Я.Ю., Колотій Л.П.)	5-6	Рекомендовано МОН України (наказ МОН України від 12.07.2021 № 795)	
<i>Інтегрований курс «Культура добросусідства»</i>			
Модельна навчальна програма «Культура добросусідства. 5-6 класи» для закладів	5-6	Рекомендовано МОН України	

загальної середньої освіти (автори Араджионі М.А., Козорог О.Г., Лебідь Н.І., Потапова В.І., Унгурян І.К.)		(наказ МОН України від 12.07.2021 № 795)	
<i>Інтегрований курс «Вчимося жити разом»</i>			
Модельна навчальна програма «ВЧИМОСЯ ЖИТИ РАЗОМ. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Воронцова Т.В., Пономаренко В.С., Лаврентьева І.В., Хомич О.Л.)	5-6	Рекомендовано МОН України (наказ МОН України від 12.07.2021 № 795)	
<i>Вступ до історії України та громадянської освіти</i>			
Модельна навчальна програма «Вступ до історії України та громадянської освіти. 5 клас» для закладів загальної середньої освіти (автори Бурлака О.В., Власова Н.С., Желіба О.В., Майорський В.В., Піскарьова І.О., Щупак І.Я.)	5	Рекомендовано МОН України (наказ МОН України від 12.07.2021 № 795)	
<i>Інформатика</i>			
Модельна навчальна програма «Інформатика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Морзе Н.В., Барна О.В.)	5-6	Рекомендовано МОН України (наказ МОН України від 12.07.2021 № 795)	
<i>Інтегрований курс «Мистецтво»</i>			
Модельна навчальна програма «Мистецтво. 5-6 класи» (інтегрований курс) для закладів загальної середньої освіти (автори: Масол Л. М., Просіна О. В.)	5-6	Рекомендовано МОН України (наказ МОН України від 12.07.2021 № 795)	
<i>Фізична культура</i>			
Модельна навчальна програма «Фізична культура. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Педан О.С., Коломоець Г. А. , Боляк А. А., Ребрина А. А., Деревянко В. В., Стеценко В. Г., Остапенко О. І., Лакіза О. М., Косик В. М. та інші)	5-6	Рекомендовано МОН України (наказ від 12 липня 2021 р № 795 (у редакції наказу МОН України від 10 серпня 2021 року № 898)	
<i>Англійська мова</i>			
Модельна навчальна програма «Іноземна мова 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Редько В. Г., Шаленко О. П., Сотникова С. І., Коваленко О. Я., Коропецька І. Б., Якоб О. М., Самойлюкевич І. В., Добра О.М., Кіор Т. М.)	5-6	Рекомендовано МОН України (наказ МОН України від 12.07.2021 № 795)	
<i>Технології</i>			
Модельна навчальна програма «Технології. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Терещук А.І., Абрамова О.В., Гащак В.М., Павич Н.М.)	5-6	Рекомендовано МОН України (наказ МОН України від 12.07.2021 № 795)	
<i>Етика</i>			
Модельна навчальна програма «Етика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Ашортія Є.Д., Бакка Т.В., Желіба О.В., Козіна Л.Є., Мелешенко Т.В., Щупак І.Я.)	5-6	Рекомендовано МОН України (наказ МОН України від 12.07.2021 № 795)	

**Навчально-методичне забезпечення предметів
варіативної складової навчального плану**

<i>Найменування навчальних програм навчальних дисциплін</i>	<i>Клас</i>	<i>Ким затверджено</i>	<i>Примітка</i>
---	-------------	------------------------	-----------------

Модельна навчальна програма «ВЧИМОСЯ ЖИТИ РАЗОМ. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Воронцова Т.В., Пономаренко В.С., Лаврентьєва І.В., Хомич О.Л.	6	Рекомендовано МОН України (наказ МОН України від 12.07.2021 № 795)	
--	---	---	--

Рекомендовані форми організації освітнього процесу

Освітній процес організовується в безпечному освітньому середовищі та здійснюється з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку дітей, їхніх особливих освітніх потреб. У разі необхідності освітній процес може здійснюватися із використанням технологій дистанційного навчання.

Вибір форм організації освітнього процесу здійснено у рамках академічної свободи і залежить від наявності необхідних ресурсів (матеріально-технічного, кадрового, навчально-методичного, інформаційного забезпечення освітньої діяльності), а також форм здобуття освіти.

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

- формування компетентностей;
- розвитку компетентностей;
- перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- корекції основних компетентностей;
- комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемні уроки, відео-уроки тощо.

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей крім уроку проводяться навчально-практичні заняття. Ця форма організації поєднує виконання різних практичних вправ, експериментальних робіт відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності учнів в експериментальній та практичній діяльності. Досягнуті компетентності учні можуть застосувати на практичних заняттях і заняттях практикуму. Практичне заняття - це така форма організації, в якій учням надається можливість застосовувати отримані ними знання у практичній діяльності.

Експериментальні завдання, передбачені змістом окремих предметів, виконуються на заняттях із практикуму (виконання експериментально-практичних робіт).

Оглядова екскурсія припускає цілеспрямоване ознайомлення учнів з об'єктами та спостереження процесів з метою відновити та систематизувати раніше отримані знання.

Функцію перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей виконує навчально-практичне заняття. Учні одержують конкретні завдання, за виконання яких звітують перед вчителем. Практичні заняття та заняття практикуму також можуть будуватися з метою реалізації контрольних функцій освітнього процесу. На цих заняттях учні самостійно виготовляють вироби, проводять виміри та звітують за виконану роботу. Можливо проводити заняття в малих групах, бригадах і ланках (у тому числі робота учнів у парах змінного складу) за умови, що окремі учні виконують роботу бригадирів, консультантів, тобто тих, хто навчає малу групу.

Екскурсії в першу чергу покликані показати учням практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів (можливо поєднувати зі збором учнями по ходу екскурсії матеріалу для виконання визначених завдань).

Учні можуть самостійно знімати та монтувати відеофільми (під час відео-уроку) за умови самостійного розроблення сюжету фільму, підбору матеріалу, виконують самостійно розподілені ролі та аналізують виконану роботу.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

За потреби здобуття освіти здійснюється за індивідуальною освітньою траєкторією. Індивідуальна освітня траєкторія учня реалізується з урахуванням необхідних для цього ресурсів, наявних у закладі освіти та інших суб'єктів освітньої діяльності, зокрема тих, що забезпечують здобуття освіти за мережевою формою здобуття освіти. Індивідуальна освітня траєкторія учня реалізується на підставі індивідуальної програми розвитку, індивідуального навчального плану, що розробляється педагогічними працівниками у взаємодії з учнем та/або його батьками, схвалюється педагогічною радою закладу освіти, затверджується директором та підписується батьками.

Опис інструментарію оцінювання

Відповідно до Рекомендацій щодо оцінювання навчальних досягнень учнів 5-6 класів, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 01 квітня 2022 р. № 289 основними видами оцінювання результатів навчання учнів є формувальне, поточне та підсумкове: тематичне, семестрове, річне. За вибором закладу оцінювання буде здійснюватися за системою оцінювання, визначеною законодавством. Семестрове та підсумкове (річне) оцінювання результатів навчання здійснюється за 12-бальною системою (шкалою), а його результати позначають цифрами від 1 до 12.

Загальні критерії оцінювання результатів навчання учнів 5-6 класів, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти

Рівні результатів навчання	Бал	Загальна характеристика
I. Початковий	1	Учень/учениця розрізняє об'єкти вивчення.
	2	Учень/учениця відтворює незначну частину навчального матеріалу, має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення.
	3	Учень/учениця відтворює частину навчального матеріалу; з допомогою вчителя виконує елементарні завдання.
II. Середній	4	Учень/учениця з допомогою вчителя відтворює основний навчальний матеріал, повторює за зразком певну операцію, дію.
	5	Учень/учениця відтворює основний навчальний матеріал, з помилками й неточностями дає визначення понять, формулює правило.
	6	Учень/учениця виявляє знання й розуміння основних положень навчального матеріалу; відповідає правильно, але недостатньо осмислено; застосовує знання при виконанні завдань за зразком.
III. Достатній	7	Учень/учениця правильно відтворює навчальний матеріал, знає основоположні теорії і факти, наводить окремі власні приклади на підтвердження певних думок, частково контролює власні навчальні дії.
	8	Учень/учениця має достатні знання, застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, намагається аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежність між явищами, фактами, робити висновки, загалом контролює власну діяльність; відповіді логічні, хоч і мають неточності.
	9	Учень/учениця добре володіє вивченим матеріалом, застосовує знання в стандартних ситуаціях, аналізує й систематизує інформацію, використовує загальновідомі докази із самостійною і правильною аргументацією.
IV. Високий	10	Учень/учениця має повні, глибокі знання, використовує їх у практичній діяльності, робить висновки, узагальнення.
	11	Учень/учениця має гнучкі знання в межах вимог навчальних програм, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях, знаходить інформацію та аналізує її, ставить і розв'язує проблеми.
	12	Учень/учениця має системні, міцні знання в обсязі та в межах вимог

		навчальних програм, усвідомлено використовує їх у стандартних та нестандартних ситуаціях; самостійно аналізує, оцінює, узагальнює опанований матеріал, самостійно користується джерелами інформації, приймає обґрунтовані рішення.
--	--	--

Формувальне (поточне формувальне) оцінювання, окрім бального може здійснюватися у формі самооцінювання, взаємооцінювання учнів, оцінювання вчителем із використанням окремих інструментів (карток, шкал, щоденника спостереження вчителя, портфоліо результатів навчальної діяльності учнів тощо).

У формувальному оцінюванні, зокрема для самооцінювання та взаємооцінювання, рекомендовано використовувати інструменти з орієнтовного переліку.

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ІНСТРУМЕНТІВ ФОРМУВАЛЬНОГО ОЦІНЮВАННЯ

№	Назва	Опис інструмента
1	Аналіз портфоліо	Перевірка рівня навчальних досягнень за допомогою портфоліо учня. Портфоліо – це підібрані учнем роботи із зазначенням дати, призначення яких – розповісти історію учнівських досягнень або поступу. Портфоліо зазвичай містить особисті роздуми учня з поясненнями, чому обрано ту чи ту роботу і як саме вона показує досягнення цілей навчання.
2	Відповідь хором	Учні одночасно усно реагують на певну репліку. Це може бути відповідь на запитання, висловлення згоди чи незгоди із запропонованим твердженням, повторення сказаного вчителем тощо..
3	Візьми і передай	Спільна групова робота, яку використовують, щоб поділитися думками або зібрати інформацію від кожного учасника групи; учні записують відповіді, потім передають вправо, додають власну відповідь на іншому аркуші і продовжують, доки їхній папірець обійде всю групу і знову повернеться до них. Потім обговорюють результати в групі.
4	Внутрішнє / зовнішнє коло	Учні стають у два кола, внутрішнє та зовнішнє, обличчям одне до одного. Учні, що стоять навпроти, ставлять одне одному запитання по темі, які вони попередньо написали. Зовнішнє коло рухається і утворюються нові пари. Потім процедура повторюється.
5	Газетний заголовок	Вигадайте газетний заголовок, який може бути написаний до теми, яку ми вивчаємо. Передайте основну ідею події.
6	Гра в кубик	Покажіть 6 запитань до уроку. Об'єднайте учнів у групи по 4. У кожній групі є один кубик. Кожен кидає кубик та відповідає на запитання з відповідним номером. Якщо номер випав більш ніж один раз, учень може доповнити попередню відповідь або кинути кубик ще раз. Відповіді можна записувати.
7	Доповни думку	Письмова перевірка розуміння стратегії, коли учні заповнюють пропуски у запропонованому твердженні.
8	Есе «хвилинка»	Питання для есе на одну хвилину– це конкретне питання з орієнтацією на очікуваний(і) результат(и) навчання, на яке можна відповісти за одну-дві хвилини.
9	Запис у журнал	Учні записують у свій журнал або зошит розуміння предмету, поняття або те, що вони вивчили на уроці. Вчитель переглядає записи, щоб дізнатися чи зрозумів учень певну тему, урок, поняття або вивчене.
10	Записні книжки учнів	Інструмент для учнів для відстежування навчального поступу: куди я рухаюся? де я зараз? як туди дістатися?
11	Збір ідей	Учитель ставить запитання або дає завдання. Учні самостійно відповідають на аркуші паперу, зазначаючи не менше трьох думок / відповідей / тверджень. Учні, що завершили, встають. Вчитель звертається до певного учня і просить його поділитися записаними ідеями. Учні викреслюють пункти, попередньо озвучені однокласниками і сідають, коли в них а аркушах закінчилися всі записані ідеї, незалежно від того, чи вони були озвучені саме ними. Вчитель продовжує опитувати учнів, доки сядуть усі.
12	3-Х-В та 3ХВ+	Учні відповідають групами, в парах або індивідуально на запитання «Що ми вже знаємо?» (З), «Що ми хотіли б дізнатися?» (Х) та «Що вже вивчили за темою?» (В). Плюс (+) просить учнів класифікувати отримані знання за допомогою концептуальної карти або наочної схеми, яка відображає ключову інформацію.

		Потім кожен учень записує короткий підсумок (на один абзац) про вивчене.
13	Картка на вихід	Це письмові відповіді учнів на запитання на картках, які учням роздають наприкінці уроку, після завершення певного виду роботи, теми тощо.
14	Концептуальна карта	Будь-яка можлива форма схематичної наочності, яка допомагає учням побачити взаємозв'язки між поняттями за допомогою побудованих схем ключових слів, що позначають такі поняття.
15	Лідер за номером	Учні об'єднуються в групи по чотири і кожному члену групи присвоюється номер. Учитель ставить питання / проблему і всі чотири учні її обговорюють. Вчитель називає номер і відповідний учень у кожній групі відповідає.
16	Найзаплутаніший (або найясніший) момент	Це варіант однохвилинки. Можна дати учням трохи більше часу для відповіді на запитання. Запитайте (в кінці уроку або під час паузи, яка утворилася після пояснення теми): «Який найбільш заплутаний момент» сьогоденного заняття?» або «Що вам здалося незрозумілим у понятті «_____»?»
17	Перевірка неправильного розуміння	Учитель надає учням поширені або передбачувані помилкові твердження з певної теми, щодо певного принципу або процесу і запитує, чи згодні вони з цим чи ні та чому. Учні мають дати аргументовані відповіді. Перевірка неправильного розуміння може також застосовуватися у формі тесту з декількома варіантами відповіді або гри «правильно-неправильно».
18	Перефразування	Учні мають висловити власними словами основну ідею уроку чи щойно поясненої теми.
19	Підбиття підсумків	Форма роздумів одразу після певного виду роботи.
20	Підказка за аналогією	Учні мають сформулювати думку на основі підказки-аналогії: (певне поняття, принцип або процес) _____ виглядає як _____ тому що _____.
21	Підсумок А-Б□В	Кожному учневі в класі присвоюється окрема літера алфавіту, а він обирає слово, яке починається на цю літеру та пов'язане з вивченою темою.
22	Підсумок або питання на картках	Учитель час від часу роздає картки й просить учнів писати з обох сторін за такими правилами: (Один бік) на підставі вивченого (теми, розділу), опишіть основну велику ідею, яку ви зрозуміли, у формі короткого висновку. (Другий бік) запишіть те, що ви ще не повністю зрозуміли у вигляді твердження або запитання.
23	Підсумок одним реченням	Учнів просять написати підсумкове речення, яке відповідає на запитання «хто», «що», «де», «коли», «чому», «як» щодо певної теми.
24	Підсумок одним словом	Учні мають обрати з-поміж наведених варіантів (або запропонувати самостійно) слово, яке найкраще підсумовує тему.
25	Подумай – запиши – обговори в парі – поділися	Учні обдумують відповідь самостійно, записують її, об'єднуються в пари та обговорюють відповідь із партнерами, а потім озвучують її всьому класу.
26	Подумай – розкажи в парі	Вчитель ставить учням запитання. Учні самостійно формулюють відповіді протягом визначеного часу, потім повертаються кожен до свого партнера та надають йому відповідь. Вчитель викликає декілька пар на вибір, які озвучують свої відповіді у класі.
27	Пригадай – підсумуй – запитай – пов'яжи за 2 хвилини (ППЗП2)	За дві хвилини учні повинні пригадати та назвати у правильному порядку найважливіші ідеї, отримані на попередньому занятті; за дві хвилини підсумувати ці пункти одним реченням, записати одне основне запитання, на яке вони хочуть отримати відповідь та знайти одну прив'язку цього матеріалу до основної теми предмету чи курсу.
28	Рішення-рішення	Учитель висловлює певну думку, потім просить учнів зайняти сторону, що відповідає їхній думці з цієї теми і поділитися аргументацією. Учні можуть змінювати сторону після обговорення.
29	Самооцінювання	Процес, під час якого учні збирають дані про власне навчання, аналізують що саме відображує їхні успіхи в досягненні навчальних цілей та планують наступні кроки.
30	Семинар за Сократом	Учні ставлять питання одне одному з певного важливого питання або теми. Питання ініціюють розмову, яка триває як серія відповідей та додаткових запитань.
31	Сигнали	Учні на прохання вчителя показують визначені сигнали рукою, щоб повідомити

	руками	про рівень розуміння певного поняття, принципу або процесу: «Розумію і можу пояснити» (наприклад, великий палець вгору). «Ще не зовсім розумію _____» (наприклад, великий палець вниз). «Не впевнений щодо _____» (наприклад, помахати рукою).
32	Скажи щось	Учні по черзі обговорюють у групі певний прочитаний розділ або переглянуте відео.
33	Сортування слів	Учням дають набір словникових термінів, які вони сортують за заданими або створеними ними категоріями.
34	Спінер ідей	Учитель створює спінер, розділений на 4 сектори з написами «Спрогнозуй», «Поясни», «Підсумуй», «Оціни». Після пояснення нового матеріалу вчитель крутить спінер та просить учнів відповісти на запитання залежно від місця зупинки спінера. Наприклад, спінер зупиняється на секторі «Підсумуй», тоді вчитель може сказати: «Назви ключові поняття, про які щойно йшлося».
35	Спостереження	Учитель готує протокол спостереження із переліком учнів у класі, де буде зазначено, за якими саме очікуваними результатами він буде спостерігати. Рухаючись класом, він спостерігає за учнями, коли вони працюють, і робить необхідні записи та позначки в протоколі спостереження.
36	Тестування	За допомогою тестування вчитель перевіряє опанування учнями фактичної інформації, понять. Орієнтовні типи тестових завдань: Декілька правильних варіантів Правильно/Неправильно Коротка відповідь Знайди відповідність Розширена відповідь
37	Трикутна призма (червоний, жовтий, зелений)	Учні дають вчителю зворотний зв'язок, показуючи колір, що відповідає рівню розуміння.
38	Усне опитування	Учитель пропонує учням відповісти на запитання, наведені нижче: Чим це _____ схоже на/відрізняється від _____? Які характерні риси/елементи _____? Як іще можна показати/проілюструвати _____? У чому полягає головна ідея, ключова концепція, мораль _____? Як _____ стосується _____? Які ідеї / деталі можна додати до _____? Наведіть приклад _____? Що не так з _____? Який висновок ви могли б зробити з _____? Які висновки можна зробити з _____? На яке питання ми намагаємося відповісти? Яку проблему ми намагаємося вирішити? Що ви можете сказати про _____? Що може статися, якщо _____? Які критерії можна взяти для оцінки _____? Які докази підтверджують _____? Як ми можемо довести / підтвердити _____? Як це можна розглядати з точки зору _____? Які альтернативи _____ слід розглянути? Який підхід/стратегію ви могли б використати для _____?
39	Учнівська конференція	Бесіда з кожним учнем особисто для перевірки рівня розуміння.
40	Хрестики-нулики	Набір видів роботи, з яких учні самостійно можуть обирати ті, що можуть продемонструвати їхнє розуміння теми. Набір представлений у вигляді сітки з дев'яти квадратів, схожої на дошку для гри в хрестики-нулики, можна попросити учнів обирати так, щоб зрештою закреслити «три підряд». Завдання можуть відрізнятися за змістом, процесом та результатом і можуть бути адаптовані залежно від глибини знань.
41	Хто швидше?	Робота в парі – слухач і ведучий. Обидва знають категорію (тему), однак ведучий стоїть спиною до дошки / екрану. З'являються слова на задану тему, слухач дає підказки, а ведучий намагається вгадати слово. Пара, яка завершила першою,

		встає.
42	Швидкий запис	Попросить учнів відповісти за 2-10 хвилин на відкриті запитання або твердження.
43	Шкала Лайкерта	Учитель наводить 3-5 тверджень, які явно не є істинними або помилковими, але дещо спірними. Мета полягає в тому, щоб допомогти учням подумати над текстом, а потім обговорити його з однокласниками. Наприклад, «Герой (ім'я) не повинен був робити (що саме).» повністю погоджуюся не погоджуюся погоджуюся повністю погоджуюся.
44	3-2-1	Учні виконують такі варіанти завдань, визначаючи за прочитаним текстом: три речі, які ви дізналися, два цікаві факти, одне питання, що залишилося; три ключові слова, дві відмінності між __, один вплив на __; три важливі факти, дві цікаві ідеї, одне уявлення про себе як учня; три нові терміни, дві нові ідеї, одна річ, яку потрібно обдумати; три питання до тексту (незнайомі слова або незрозумілі ідеї), два прогнози за текстом (що станеться далі, враховуючи вже прочитане), знайдіть один зв'язок у тексті (з тим, що ви вже знали або випробували)
45	Трихвилинна пауза	Трихвилинна пауза дає змогу учням зупинитися, обміркувати певні представлені явища та ідеї, прив'язати їх до вже наявних знань або досвіду та попросити роз'яснень. Я змінив(ла) ставлення до.... Я більше дізнався(лася) про... Мене здивувало... Я почувався(лася)..
46	Є питання, в кого відповідь?	Учитель робить два набори карток. Перший набір має запитання за певним розділом навчання. У другому наборі містяться відповіді. Учитель роздає картки з відповідями учням, а потім він або учень зачитує класу питання на картці. Всі учні перевіряють свої картки з відповідями, щоб знайти правильну.

Основною ланкою в системі контролю є поточний контроль, що проводиться систематично з метою встановлення рівнів опанування навчального матеріалу та здійснення корегування щодо застосовуваних технологій навчання. Основна функція поточного контролю – навчальна. Запитання, завдання, тести, тощо спрямовані на закріплення вивченого матеріалу й повторення пройденого, тому індивідуальні форми доцільно поєднувати із фронтальною роботою класу. Тематичне оцінювання здійснюється на основі поточного оцінювання із урахуванням проведених діагностичних (контрольних) робіт, або без проведення подібних робіт залежно від специфіки навчального предмета. Під час виставлення тематичного бала результати перевірки робочих зошитів, як правило, не враховуються. Семестрове оцінювання може здійснюватися за результатами контролю груп загальних результатів відображених у Свідоцтві досягнень. Семестровий контроль проводиться з метою перевірки рівня засвоєння навчального матеріалу в обсязі навчальних тем, розділів і підтвердження результатів поточних оцінок, отриманих учнями раніше. Завдання для проведення семестрового контролю складаються на основі програми, охоплюють найбільш актуальні розділи й теми вивченого матеріалу, розробляються вчителем з урахуванням рівня навченості учнів, що дає змогу реалізувати диференційований підхід до навчання. Семестровий контроль може бути комплексним, проводиться у формі тестування тощо. Фіксація записів тематичного та семестрового оцінювання проводиться в окремій колонці без дати. Оцінка за семестр ставиться за результатами тематичного оцінювання та контролю груп загальних результатів.

Річне оцінювання здійснюється на підставі загальної оцінки результатів навчання за I та II семестри. Окремі види контрольних робіт, як правило, не проводяться.

Річне оцінювання здійснюється за системою оцінювання, визначеною законодавством, а результати такого оцінювання відображаються у свідоцтві досягнень, що видається учневі. Поточне та підсумкове оцінювання результатів навчання учнів здійснюється відповідно до вимог відповідних модельних навчальних програм із застосуванням таких основних форм та способів:

- усної (зокрема шляхом індивідуального, групового та фронтального опитування);
- письмової, у тому числі графічної (зокрема шляхом виконання діагностичних, самостійних та контрольних робіт, тестування, організації роботи з текстами, діаграмами, таблицями, графіками, схемами, контурними картами тощо);

- цифрової (зокрема шляхом тестування в електронному форматі);
- практичної (зокрема шляхом організації виконання різних видів експериментальних досліджень та навчальних проєктів, виготовлення виробів, роботи з біологічними об'єктами, хімічними речовинами тощо).

4. ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

другого циклу базової середньої освіти – базове предметне навчання (7-9 класи)

I. Загальні положення

Освітня програма закладу загальної середньої освіти «Житнівський ліцей» II ступеня (далі – Освітня програма) розроблена на виконання Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», Постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти» (далі – Державний стандарт).

II. Загальний обсяг навчального навантаження. Орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 7-9-х класів закладів загальної середньої освіти складає 3587,5 годин /навчальний рік:

7 клас – 32 годин на тиждень (1120 годин/навчальний рік).

8 клас – 34,5 годин на тиждень (1207,5 годин/навчальний рік).

9 клас – 36 годин на тиждень (1260 годин/навчальний рік).

Навчальний план для учнів 7-9 класів складений на основі Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 405 (таблиця № 1, № 10) за п'ятиденним робочим тижнем.

Розподіл годин інваріантної складової змісту загальної середньої освіти формується на державному рівні, є єдиним для всіх закладів загальної середньої освіти, визначається через освітні галузі Базового навчального плану.

Базовий навчальний план закладу освіти визначає структуру та зміст загальної середньої освіти через інваріантну і варіативну складові, які встановлюють погодинне та змістове співвідношення між освітніми галузями (циклами навчальних предметів), гранично допустиме навчальне навантаження на учнів та загальнорічну кількість навчальних годин. Поділ класів на групи при вивченні окремих предметів здійснюється відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 №128 «Про затвердження Нормативів наповнюваності груп дошкільних навчальних закладів (ясел-садків) компенсуючого типу, класів спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів), груп продовженого дня і виховних груп загальноосвітніх навчальних закладів усіх типів та Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України від 06.03.2002 р. № 229/6517 (зі змінами).

Інваріантна складова навчального плану містить усі навчальні предмети інваріантної складової Типової освітньої програми та забезпечує реалізацію змісту загальної середньої освіти на рівні Державного стандарту.

Враховуючи індивідуальні освітні потреби учнів, профіль закладу, конкретизовано варіативну складову освітньої програми, у якій передбачено додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, індивідуально-групові та факультативні заняття.

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані *Таблиця 1*.

Освітня галузь «Мови і літератури» у 7-9 класах реалізується навчальними предметами «Українська мова», «Українська література», «Іноземна (англійська і німецька мова), «Зарубіжна література».

Освітня галузь «Математика» реалізується навчальними предметами «Алгебра» та «Геометрія» в 7-9 класах.

Освітня галузь «Мистецтво» реалізується навчальними предметами «Образотворче мистецтво» і «Музичне мистецтво» в 7 класі, навчальним предметом «Мистецтво» в 8-9 класах.

У межах галузі «Суспільствознавство» у 7-9 класах реалізується через вивчення навчальних предметів «Історія України», «Всесвітня історія».

Освітня галузь «Технології» реалізується через предмети «Трудове навчання» та «Інформатика» – в 7-9-х класах. Зміст предмета «Трудове навчання» реалізується через вивчення модулів:

7 клас - техніки декоративно-ужиткового мистецтва;

8 клас - техніки декоративно-ужиткового мистецтва, краса та здоров'я;

9 клас - техніки декоративно-ужиткового мистецтва.

Освітня галузь «Природознавство» реалізується через вивчення окремих предметів «Біологія», «Географія», «Фізика», «Хімія» - у 7-9 класах.

Освітня галузь «Здоров'я і фізична культура» реалізується через предмети «Основи здоров'я» і «Фізична культура». Змістове наповнення предмета «Фізична культура» формується самостійно з варіативних модулів відповідно до статево-вікових особливостей учнів, їх інтересів, матеріально-технічної бази навчального закладу, кадрового забезпечення: легка атлетика, баскетбол, футбол, волейбол.

Години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

З метою виконання вимог Державного стандарту навчальний план закладу містить усі предмети інваріантної складової, передбачені обраним варіантом навчального плану цієї освітньої програми. Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

Повноцінність базової середньої освіти забезпечується реалізацією як інваріантної так і варіативної складових, які в обов'язковому порядку фінансуються з бюджету. Варіативна складова навчальних планів використовується на:

1) запровадження курсу за вибором, факультативів:

у 7-8 класах – курсу за вибором «Основи християнської етики» по 1 годині в тиждень;

у 9 класі – факультативу «Видатні постаті України кінця XVIII – початку XX ст.» 1 година в тиждень.

Поділ класів на групи при вивченні окремих предметів здійснюється відповідно до Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у закладах загальної середньої освіти (додаток 2 до наказу Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 № 128, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 06.03.2002 р. за № 229/6517, із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства освіти № 572 від 09.10.2002 наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту № 921 від 17.08.2012 наказом Міністерства освіти і науки № 401 від 08.04.2016 р.

Так, *при вивченні інформатики поділ на 2 групи здійснюється у 8 класі.*

Гранична наповнюваність класів та тривалість уроків встановлюються відповідно до Закону України «Про повну загальну середню освіту».

Навчальний план зорієнтований на роботу за 5-денним навчальним тижнем.

III. Очікувані результати навчання учнів; пропонований зміст навчальних програм

Мета базової загальної середньої освіти — розвиток і соціалізація особистості учнів, формування їхньої національної самосвідомості, загальної культури, світоглядних орієнтирів, екологічного стилю мислення і поведінки, творчих здібностей, дослідницьких і життєзабезпечувальних навичок, здатності до саморозвитку й самонавчання в умовах глобальних змін і викликів.

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, у навчальних програмах конкретизовано завдання, які має реалізувати вчитель/вчителька, зміст та очікувані результати навчання у рамках кожної освітньої галузі.

Провідним у навчанні є компетентнісний підхід, який передбачає формування не лише предметної, а й ключових компетентностей, зміщення акцентів зі знаннєвого на діяльнісний освітній результат. З огляду на суть зазначеного підходу, знання мають бути інструментом у розв'язанні життєвих проблем, засобом особистісного розвитку, соціалізації учнів, успішного професійного становлення та облаштування особистого життя. Можливості предметів у формуванні ключових компетентностей розкрито у навчальних програмах.

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів.

У навчальних програмах з усіх предметів виокремлено такі наскрізні змістові лінії: «Екологічна безпека та сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість та фінансова грамотність».

Наскрізні змістові лінії є засобом інтегрування навчального змісту, спрямовані на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях, сприяють формуванню ціннісних і світоглядних орієнтацій учня, передбачають розв'язування завдань реального змісту, виконання міжпредметних навчальних проєктів, творчих робіт, роботу з різними джерелами інформації.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість.

Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, використання яких посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

IV. Рекомендовані форми організації освітнього процесу

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

- формування компетентностей;
- розвитку компетентностей;
- перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- корекції основних компетентностей;
- комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути:

- навчальні проєкти;
- інтегровані уроки;
- проблемні уроки;
- екскурсії (покликані показати учням практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів (можливо поєднувати зі збором учнями по ходу екскурсії матеріалу для виконання визначених завдань);
- віртуальні подорожі;
- уроки-семінари, конференції;
- уроки-квести;
- інтерактивні заняття у формі ділових ігор;
- заняття-практикуми;
- дослідно-експериментальні заняття;
- відео-уроки тощо.

Засвоєння нового матеріалу та розвиток компетентностей здійснюється також під час виконання учнями лабораторних, навчально-практичних занять (практичні вправи, експериментальні завдання), які передбачені відповідними навчальними програмами.

Навчально-практичне заняття також може виконувати функцію перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей. Учні одержують конкретні завдання, з виконання яких звітують перед вчителем.

Можливо проводити заняття в парах, малих групах, розробляючи при цьому критерії оцінювання навчальних досягнень учнів за кожен вид роботи.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись упродовж навчального року у змісті окремих предметів за умови виконання вимог Державного стандарту.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах.

У разі організації дистанційного навчання в умовах карантину або інших надзвичайних обставин педагогічні працівники самостійно обирають форми, методи і засоби:

- навчальні заняття, консультації з використанням електронних освітніх платформ (Google Meet, Google Classroom, Zoom, «NZ.UA»);
- електронні освітні ресурси, яким надано гриф МОН;
- електронні освітні ресурси, створені педагогічними працівниками закладу;
- онлайн сервіси та інструменти («Всеукраїнська школа онлайн», тестування на платформах «На урок», «Всеосвіта» тощо);
- віртуальні екскурсії.

Навчальні заняття можуть проводитись в синхронному або асинхронному режимі.

Педагогічні працівники використовують доступні засоби комунікації (телефонний, поштовий зв'язок тощо) для учнів, які не можуть взяти участь у синхронному режимі взаємодії з поважних причин (стан здоров'я, відсутність доступу (обмежений доступ) до мережі Інтернет або технічних засобів навчання тощо).

При використанні електронних освітніх ресурсів педагогічні працівники:

- забезпечують їх перевірку щодо відповідності державним стандартам освіти, типовим освітнім навчальним програмам, мові освіти, здійснюють моніторинг і контроль якості дистанційного навчання;
- дотримуються санітарних правил і норм щодо формування розкладу навчальних занять, вправ для очей та постави, безперервної тривалості навчальної діяльності з технічними засобами навчання, тривалості виконання завдань для самопідготовки у поза навчальний час (домашніх завдань);
- створюють умови для забезпечення повноцінної участі в освітньому процесі осіб з особливими освітніми потребами (застосування допоміжних технологій навчання, підтримка з боку асистента вчителя та/або асистента учня, проведення (надання) додаткових психолого-педагогічних і корекційно-розвиткових занять (послуг) тощо) з обов'язковим урахуванням індивідуальної програми розвитку.

V. Вимоги до осіб, які можуть розпочинати навчання за цією освітньою програмою

Базова середня освіта здобувається, як правило, після здобуття початкової освіти. Діти, які здобули початкову освіту станом на 1 вересня поточного навчального року повинні розпочинати здобуття базової середньої освіти цього ж навчального року.

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти за інших умов.

VI. Опис інструментарію оцінювання

Заклад використовує критерії та вимоги до оцінювання результатів навчання учнів, розроблені МОН у таких нормативних документах:

- Наказ Міністерства освіти і науки України «Про затвердження критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти» від 13.04.2011 року № 329
- Наказ Міністерства освіти і науки України «Про затвердження орієнтовних вимог оцінювання навчальних досягнень учнів із базових дисциплін у системі загальної середньої освіти» від 21.08.2013 № 1222, відповідно до якого оцінювання здійснюється за 12-бальною шкалою.

Обов'язковому оцінюванню підлягають навчальні досягнення учнів з предметів інваріантної складової навчального плану закладу.

Змістом вимог до оцінювання є виявлення, вимірювання та оцінювання навчальних досягнень учнів, які структуровані у навчальних програмах за предметами. Результатами освітньої діяльності учнів на всіх етапах освітнього процесу є знання, уміння, навички та сформовані компетентності.

При оцінюванні навчальних досягнень учнів враховуються:

- характеристики відповіді учня: правильність, логічність, обґрунтованість, цілісність;
- якість знань: повнота, глибина, гнучкість, системність, міцність;
- сформованість предметних умінь і навичок;
- рівень володіння розумовими операціями: вміння аналізувати, синтезувати, порівнювати, абстрагувати, класифікувати, узагальнювати, робити висновки тощо;
- досвід творчої діяльності (вміння виявляти проблеми та розв'язувати їх, формулювати гіпотези);
- самостійність оцінних суджень.

Видами оцінювання навчальних досягнень учнів є поточне, тематичне, семестрове, річне оцінювання та державна підсумкова атестація.

Поточне оцінювання – це процес встановлення рівня навчальних досягнень учня (учениці) в оволодінні змістом предмета, уміннями та навичками відповідно до вимог навчальних програм. Поточне оцінювання здійснюється у процесі поурочного вивчення теми. Його основними завданнями є: встановлення й оцінювання рівнів розуміння і первинного засвоєння окремих елементів змісту теми, встановлення зв'язків між ними та засвоєним змістом попередніх тем, закріплення знань, умінь і навичок.

Невід'ємним складником оцінювальної діяльності є залучення учнів до розроблення критеріїв оцінювання, вироблення здатності до само- та взаємооцінювання. Здійснення зворотного зв'язку з учнями в процесі оцінювання кожної виконаної роботи має орієнтувати їх на успіх, підтримувати й надихати на саморозвиток і вдосконалення. Таким чином виявляється формувальний характер контролю та оцінювання особистісного розвитку учнів та хід набуття ними навчального досвіду і компетентностей.

Форми оцінювання навчальних досягнень учнів:

- усна (індивідуальне, групове, фронтальне опитування);
- письмова (діагностична, самостійна, контрольна робота, тематична контрольна робота, тестування);
- цифрова (тестування в електронному форматі);
- графічна (робота з діаграмами, графіками, схемами, контурними картами);
- практична (дослідження, навчальні проєкти, робота з біологічними об'єктами, виготовлення виробів).

Педагогічні працівники самостійно визначають форми оцінювання результатів навчання учнів з певного предмета, орієнтуючись на принцип педагогічної доцільності та враховуючи специфіку навчального предмета та особливості учнів. Методи оцінювання педагогічні працівники закладу добирають самостійно (спостереження, бесіда, тестування, аналіз письмових робіт тощо).

Тематичному оцінюванню навчальних досягнень підлягають основні результати вивчення теми (розділу). Тематична оцінка виставляється на підставі результатів опанування учнями матеріалу теми впродовж її вивчення з урахуванням поточних оцінок, різних видів навчальних робіт (практичних, лабораторних, самостійних, творчих, контрольних робіт) та навчальної активності школярів.

Перед початком вивчення чергової теми всі учні мають бути ознайомлені з тривалістю вивчення теми (кількість занять); кількістю й тематикою обов'язкових робіт і термінами їх проведення; умовами оцінювання.

Бал за семестр виставляється за результатами тематичного оцінювання, а за рік – на основі семестрових оцінок. Учень має право на коригування семестрових та річної оцінки.

Державна підсумкова атестація осіб, які здобувають загальну середню освіту в ЗЗСО, відбувається відповідно до наказу МОН України від 07.12.2018 № 1369 «Про затвердження Порядку проведення державної підсумкової атестації» (Із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства освіти і науки України № 221 від 18.02.2019).

Відповідно до ступеня оволодіння знаннями і способами діяльності виокремлюються чотири рівні навчальних досягнень учнів: початковий, середній, достатній, високий.

Початковий рівень	Учень називає об'єкт вивчення (правило, вираз, формули, геометричну фігуру, символ тощо), але тільки в тому випадку, коли цей об'єкт (його
-------------------	--

	зображення, опис, характеристика) запропонована йому безпосередньо; за допомогою вчителя виконує елементарні завдання.
Середній рівень	Учень повторює інформацію, операції, дії, засвоєні ним у процесі навчання, здатний розв'язувати завдання за зразком.
Достатній рівень	Учень самостійно застосовує знання в стандартних ситуаціях, вміє виконувати певні операції, загальна методика і послідовність (алгоритм) яких йому знайомі, але зміст та умови виконання змінені.
Високий рівень	Учень здатний самостійно орієнтуватися в нових для нього ситуаціях, складати план дій і виконувати його, пропонувати нові, невідомі йому раніше розв'язання, тобто його діяльність має дослідницький характер.

Кожен наступний рівень вимог включає вимоги до попереднього, а також додає нові.

Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів основної школи ґрунтуються на показниках:

- сформованість пізнавальної діяльності (мотивації пізнання, сприймання, осмислення, перетворення знання, практичної діяльності);
- сформованість знань, умінь, ціннісних ставлень як складників ключових і предметних компетентностей;
- сформованість умінь аналізувати, синтезувати, порівнювати, класифікувати, узагальнювати, робити висновки тощо;
- пізнавальна активність;
- міра самостійності та творчості у виконанні навчальних завдань;
- сформованість вміння виявляти проблеми та розв'язувати їх, висувати і формулювати гіпотези і визначаються за рівнями:

Рівень	Бали	Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень учнів
Початковий	1	Учні розрізняють об'єкти вивчення.
	2	Учні відтворюють незначну частину навчального матеріалу, мають нечіткі уявлення про об'єкт вивчення.
	3	Учні відтворюють частину навчального матеріалу; з допомогою вчителя виконують елементарні завдання.
Середній	4	Учні з допомогою вчителя відтворюють основний навчальний матеріал, повторюють за зразком певну операцію, дію.
	5	Учні відтворюють основний навчальний матеріал, здатні з помилками й неточностями дати визначення понять, формулювати правило.
	6	Учні виявляють знання й розуміння основних положень навчального матеріалу. Відповіді їх правильні, але недостатньо осмислені. Вміють застосовувати знання при виконанні завдань за зразком.
Достатній	7	Учні правильно відтворюють навчальний матеріал, знають основоположні теорії і факти, вміють наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, частково контролюють власні навчальні дії.
	8	Знання учнів є достатніми. Учні застосовують вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, намагаються аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежності між явищами, фактами, робити висновки, загалом контролюють власну діяльність. Відповіді їх логічні, хоч і мають неточності.
	9	Учні добре володіють вивченим матеріалом, застосовують знання в стандартних ситуаціях, уміють аналізувати й систематизувати інформацію, використовують загальновідомі докази із самостійною і правильною аргументацією.
Високий	10	Учні мають повні, глибокі знання, здатні використовувати їх у практичній діяльності, робити висновки, узагальнення.
	11	Учні мають гнучкі знання в межах вимог навчальних програм, аргументовано використовують їх у різних ситуаціях, уміють знаходити інформацію та аналізувати її, ставити і розв'язувати проблеми.

	12	Учні мають системні, міцні знання в обсязі та в межах вимог навчальних програм, усвідомлено використовують їх у стандартних та нестандартних ситуаціях. Уміють самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати опанований матеріал, самостійно користуватися джерелами інформації, приймати рішення.
--	----	---

Таблиця 1

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН
за рівнем базової середньої освіти (7-9 класи) з навчання українською мовою
і вивченням двох іноземних мов (8-9 класи) на 2023/2024 навчальний рік
Наказ МОН України від 20.04.2018 № 405 (таблиця № 1, № 10)

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах		
		7	8	9
Мови і літератури	Українська мова	2,5	2	2
	Українська література	2	2	2
	Іноземна мова (англійська)	3	-	-
	Іноземна мова (німецька)	-	3	3
	Друга іноземна мова (англійська)	-	2	2
	Зарубіжна література	2	2	2
Суспільство - знавство	Історія України	1	1,5	1,5
	Всесвітня історія	1	1	1
	Основи правознавства	-	-	1
Мистецтво	Музичне мистецтво	1	-	-
	Образотворче мистецтво	1	-	-
	Мистецтво	-	1	1
Математика	Математика	-	-	-
	Алгебра	2	2	2
	Геометрія	2	2	2
Природознавство	Природознавство	-	-	-
	Біологія	2	2	2
	Географія	2	2	1,5
	Фізика	2	2	3
	Хімія	1,5	2	2
Технології	Трудове навчання	1	1	1
	Інформатика	1	2	2
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1	1	1
	Фізична культура	3	3	3
Разом		28 + 3	30,5 + 3	32 + 3
Варіативна складова				
Курс за вибором «Основи християнської етики»		1	1	-
Факультатив «Видатні постаті України кінця XVIII – поч. XX ст.»		-	-	1
Разом		1	1	1
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня		32	33	33
Всього (без фізичної культури + фізична культура; без урахування поділу класу на групи)		29 + 3	31,5 + 3	33 + 3

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів:

7-9 класів – 3587,5 годин/навчальний рік:

7 клас – 32 годин на тиждень (1120 годин/навчальний рік).

8 клас – 34,5 годин на тиждень (1207,5 годин/навчальний рік).

9 клас – 36 годин на тиждень (1260 годин/навчальний рік).

Перелік навчальних програм для здобувачів освіти базової середньої освіти

<i>Найменування навчальних дисциплін і програм</i>	<i>Клас</i>	<i>Ким затверджено</i>	<i>Примітка</i>
<i>Українська мова</i>			
Українська мова. 5–9 класи. Програма для закладів загальної середньої освіти з українською мовою навчання. – К.: Видавничий дім «Освіта», 2013 (зі змінами)	7-9	МОН України Наказ № 804 від 07.06.2017 р.	
<i>Українська література</i>			
Українська література. 5-9 класи. Програма для закладів загальної середньої освіти. – К.: Освіта, 2013 (зі змінами)	7-9	МОН України Наказ № 804 від 07.06.2017 р.	
<i>Іноземна мова (англійська)</i>			
Типова освітня програма закладів загальної середньої освіти II ступеня (базова середня освіта).	7-9	МОН України Наказ № 405 від 20.04.2018 р.	
<i>Німецька мова</i>			
Німецька мова. 5–9 класи. Програма для закладів загальної середньої освіти.	8-9	МОН України Наказ № 408 від 20.04.2018 р.	
<i>Зарубіжна література</i>			
Зарубіжна література. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. 5–9 класи(2012 р.зі змінами 2015-2017 р.р.)	7-9	МОН України Наказ № 804 від 07.06.2017 р.	
<i>Математика</i>			
Математика. 5-9 класи. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів	7-9	МОН України Наказ № 804 від 07.06.2017 р.	
<i>Біологія</i>			
Біологія. 6-9 класи. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів	7-9	МОН України Наказ № 804 від 07.06.2017 р.	
<i>Фізика</i>			
Фізика. 7-9 класи. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів	7-9	МОН України Наказ № 804 від 07.06.2017 р.	
<i>Хімія</i>			
Хімія. 7-9 класи. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів	7-9	МОН України Наказ № 804 від 07.06.2017 р.	
<i>Географія</i>			
Географія. 6-9 класи. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів (з використанням методичних рекомендацій)	7-9	МОН України Наказ № 804 від 07.06.2017 р. (лист МОН України 09.08.2017 №1/9-436)	
<i>Історія</i>			

Історія України. 5–9 класи. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів	7-9	МОН України Наказ № 804 від 07.06.2017 р. МОН України Наказ № 236 від 21.02.2019 р.	
<i>Всесвітня історія</i>			
Всесвітня історія. 7-9 класи. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів	7-9	МОН України Наказ № 804 від 07.06.2017 р.	
<i>Правознавство</i>			
Навчальна програма з основ правознавства для 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів	9	МОН України, Наказ № 804 від 07.06.2017 р.	
<i>Інформатика</i>			
Інформатика. 5-9 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів	7-9	МОН України Наказ № 804 від 07.06.2017 р.	
<i>Основи здоров'я</i>			
Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів. Основи здоров'я. 5-9 класи (оновлена)	7-9	МОН України Наказ № 804 від 07.06.2017 р.	
<i>Образотворче мистецтво</i>			
Мистецтво. 5-9 класи. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів	7-9	МОН України Наказ № 804 від 07.06.2017 р.	
<i>Музичне мистецтво</i>			
Мистецтво. 5-9 класи. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів	7-9	МОН України Наказ № 804 від 07.06.2017 р.	
<i>Трудове навчання</i>			
Трудове навчання. 5-9 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів	7-9	МОН України Наказ № 804 від 07.06.2017 р.	
<i>Фізична культура</i>			
Навчальна програма з фізичної культури для загальноосвітніх навчальних закладів 5–9 класи	7-9	МОН України Наказ № 1407 від 23.10.2017 р.	

**Навчально-методичне забезпечення предметів
варіативної складової навчального плану**

<i>Найменування навчальних програм навчальних дисциплін</i>	<i>Клас</i>	<i>Ким затверджено</i>	<i>Примітка</i>
<i>Основи християнської етики</i>			
«Програма з основ християнської етики для учнів 5-9 класів загальноосвітніх навчальних закладів»	7-9	Київ-Острого-Львів: Видавн. Націон. університету «Острозька академія», 2007 р.	
<i>Видатні постаті України кінця XVIII – початку XX століть</i>			
Програма курсу за вибором «Видатні постаті України кінця XVIII – початку XX століть». Програма до профільного курсу. 9	9	Рекомендовано МОН України Лист від 12.03.2010 р.	

клас. Автори В.В.Островський, Н.Лівун, В.Космірак		№ 1/11-1652	
--	--	-------------	--

5. ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

**першого циклу профільної середньої освіти – профільно-адаптаційний (10 клас)
та другого циклу профільної середньої освіти – профільний (11 клас)**

I. Загальні положення

Освітня програма ЗЗСО «Житнівський ліцей» III ступеня (далі – Освітня програма) розроблена на виконання Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», Постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти» (далі – Державний стандарт).

Освітня програма профільної середньої освіти окреслює підходи до планування й організації закладом освіти єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти.

II. Загальний обсяг навчального навантаження, орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін

Загальний обсяг навчального навантаження здобувачів профільної середньої освіти для 10-11-х класів складає 2485 годин/навчальний рік:

- для 10 класу – 36 годин на тиждень (1260 годин/навчальний рік);
- для 11 класу – 35 годин на тиждень (1225 годин/навчальний рік).

Навчальний план школи III ступеня складений на основі Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 408 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня» (Таблиці № 2, № 3) (у редакції наказу МОН України від 28.11.2019 № 1493 зі змінами, внесеними наказом МОН від 31.03.2020 № 464).

Інваріантна складова навчального плану забезпечує реалізацію змісту шкільної освіти на рівні Державного стандарту.

За результатами анкетування батьків та учнів, враховуючи індивідуальні освітні потреби, кадрове, навчально-методичне забезпечення рішенням педагогічної ради ЗЗСО від 30.05.2023 р. протокол № 7 у 10 класі обрано профіль української філології.

11 клас – історичний профіль.

Поділ класів на групи юнаків та дівчат при вивченні предмета Захист України здійснюється незалежно від кількості учнів у класі (але не менше ніж 5 осіб). Якщо у групі є менше 5 осіб, то учні цієї групи навчаються за індивідуальними навчальними планами. Дівчата за їх власним бажанням (у разі згоди батьків, опікунів або піклувальників) навчаються за програмою для групи юнаків. Юнаки, які за станом здоров'я, релігійними поглядами не вивчають основи військової справи, навчаються за програмою для групи дівчат. Вивчення предмету здійснюється за програмами «Захист України», «Захист України. Основи медичних знань». 10 клас ділиться на 2 групи під час проведення практичних занять із Захисту України та основ медичних знань відповідно до Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у закладах загальної середньої освіти (додаток 2 до наказу Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 № 128, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 06.03.2002 р. за № 229/6517, із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства освіти № 572 від 09.10.2002 наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту № 921 від 17.08.2012 наказом Міністерства освіти і науки № 401 від 08.04.2016 р.).

Години варіативної складової виділено на індивідуально-групові консультації:

- у 10 класі – з англійської мови 1 година для Кулюка Серафима;
- у 11 класі – з англійської мови 1 година, математики 0,5 години.

Варіативність змісту профільної середньої освіти реалізується також через запровадження в навчальних програмах резервного часу, що створює простір для задоволення освітніх потреб учнів, вирівнювання їх досягнень, розвитку наскрізних умінь тощо.

Навчальні плани зорієнтовані на роботу старшої школи за 5-денним навчальним тижнем. Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані для 10-11 класів *Таблиця 1*.

Навчальний план містить загальний обсяг навчального навантаження та тижневі години на вивчення базових предметів, вибірково-обов'язкових предметів, профільних предметів і спеціальних курсів, а також передбачає години на факультативи.

До базових предметів належать: «Українська мова», «Українська література», «Зарубіжна література», «Іноземна мова», «Історія України», «Всесвітня історія», «Громадянська освіта», «Математика», «Фізика і астрономія», «Біологія і екологія», «Хімія», «Географія», «Фізична культура», «Захист України».

Вивчення базового предмета «Фізика і астрономія» здійснюється як два окремі предмети – «Фізика» та «Астрономія» в 11 класі.

Змістове наповнення предмета «Фізична культура» сформовано з варіативних модулів відповідно до статево-вікових особливостей учнів, їх інтересів, матеріально-технічної бази закладу, кадрового забезпечення: легка атлетика, футбол, волейбол, баскетбол.

Реалізація змісту освіти, визначеного Державним стандартом, також забезпечується вибірково-обов'язковими предметами «Інформатика» та «Мистецтво», що вивчаються на рівні стандарту. Години, передбачені на вибірково-обов'язкові предмети діляться між двома обраними предметами, а саме: «Інформатика» - 1,5 год, «Мистецтво» - 1,5 год в 10-х та 11-х класах.

Гранично допустиме навчальне навантаження учнів встановлюється відповідно до вимог чинних нормативних документів, що визначають санітарно-епідеміологічні вимоги до освітнього процесу та закладів освіти усіх форм власності.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 14 січня 2004 року № 24 "Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти" години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Профільність є ефективним засобом диференціації навчання у старшій школі, вона має на меті забезпечити більш глибоку підготовку старшокласників у тій галузі знань і діяльності, до яких у них сформувались стійкі інтереси і здібності.

Навчальні плани зорієнтовані на роботу профільної школи за 5-денним навчальним тижнем.

Таблиця 1

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

за рівнем профільної середньої освіти (10 – 11 класи)

з українською мовою навчання на 2023/2024 навчальний рік

Наказ МОН України від 20.04.2018 № 408 (таблиця № 2, № 3) (у редакції наказу МОН України від 28.11.2019 № 1493 зі змінами, внесеними наказом МОН від 31.03.2020 № 464)

Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах		
	Профільне вивчення української мови та літератури	Профільне вивчення історії	
	10	11	Разом
Базові предмети			
Українська мова	4	2	6
Українська література	4	2	6
Зарубіжна література	1	1	2
Іноземна мова (німецька)	3	3	6

Історія України	1,5	3	4,5
Всесвітня історія	1	3	4
Громадянська освіта	2	-	2
Математика (алгебра і початки аналізу та геометрія)	3	3	6
Біологія і екологія	2	2	4
Географія	1,5	1	2,5
Фізика	3	3	6
Астрономія		1	1
Хімія	1,5	2	3,5
Фізична культура	3	3	6
Захист України	1,5	1,5	3
Вибірково-обов'язкові предмети	3	3	6
Інформатика	1,5	1,5	3
Мистецтво	1,5	1,5	3
Усього	32 + 3	30,5 + 3	62,5 + 6
<i>Додаткові години на профільні предмети, окремі базові предмети, спеціальні курси, факультативні курси та індивідуальні заняття</i>	1	1,5	2,5
Англійська мова (індивідуальне навчання Кулюк Серафим Олександрович)	1	1	2
Математика	-	0,5	0,5
Гранично допустиме тижневе навантаження на учня	33	33	66
Всього (без фізичної культури + фізична культура; без урахування поділу класу на групи)	33 + 3	32 + 3	65 + 6

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів:

10-11 класів – 2485 годин/навчальний рік:

10 клас – 36 годин на тиждень (1260 годин/навчальний рік).

11 клас – 35 годин на тиждень (1225 годин/навчальний рік).

III. Очікувані результати навчання учнів; пропонований зміст навчальних програм

Мета повної загальної середньої освіти є розвиток природних здібностей, інтересів, обдарувань учнів, формування компетентностей, необхідних для їх соціалізації та громадянської активності, свідомого вибору подальшого життєвого шляху та самореалізації, продовження навчання на рівні профільної освіти або здобуття професії, виховання відповідального, шанобливого ставлення до родини, суспільства, навколишнього природного середовища, національних та культурних цінностей українського народу.

Реалізація мети повної загальної середньої освіти ґрунтується на таких ціннісних орієнтирах, як:

- повага до особистості учня та визнання пріоритету його інтересів, досвіду, власного вибору, прагнень, ставлення у визначенні мети та організації освітнього процесу, підтримка пізнавального інтересу та наполегливості;

- дотримання принципів академічної доброчесності у взаємодії учасників освітнього процесу та організації всіх видів навчальної діяльності;

- становлення вільної особистості учня, підтримка його самостійності, підприємливості та ініціативності, розвиток критичного мислення та впевненості в собі; - формування культури здорового способу життя учня, створення умов для забезпечення його гармонійного фізичного та психічного розвитку, добробуту;

- створення освітнього середовища, в якому забезпечено атмосферу довіри, без будь-яких форм дискримінації учасників освітнього процесу;

- утвердження людської гідності, чесності, милосердя, доброти, справедливості, співпереживання, взаємоповаги і взаємодопомоги, поваги до прав і свобод людини, здатності до конструктивної взаємодії учнів між собою та з дорослими;

- формування в учнів активної громадянської позиції, патріотизму, поваги до культурних цінностей українського народу, його історико-культурного надбання і традицій, державної мови;

- виховання в учнів любові до рідного краю, відповідального ставлення до довкілля.

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, у навчальних програмах конкретизовано завдання, які має реалізувати вчитель/вчителька та очікувані результати навчання у рамках кожної освітньої галузі.

Провідним у навчанні є компетентнісний підхід, який передбачає формування не лише предметної, а й ключових компетентностей, зміщення акцентів зі знаннєвого на діяльнісний освітній результат. З огляду на суть зазначеного підходу, знання мають бути інструментом у розв'язанні життєвих проблем, засобом особистісного розвитку, соціалізації учнів, успішного професійного становлення та облаштування особистого життя. Можливості предметів у формуванні ключових компетентностей розкрито у навчальних програмах.

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів.

У навчальних програмах з усіх предметів виокремлено такі наскрізні змістові лінії: «Екологічна безпека та сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість та фінансова грамотність».

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
Екологічна безпека й сталий розвиток	<p>Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь.</p> <p>Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі.</p>
Громадянська відповідальність	<p>Сприяє формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок.</p> <p>Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст — бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності. Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень.</p>
Здоров'я і безпека	<p>Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище.</p> <p>Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов'язані із ризиками для життя і здоров'я. Вирішення проблем, знайдених з «ага-ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій.</p>
Підприємливість і фінансова грамотність	<p>Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо).</p> <p>Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.</p>

Наскрізнi змістові лінії є засобом інтегрування навчального змісту, спрямовані на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях, сприяють формуванню ціннісних і світоглядних орієнтацій учня, передбачають розв'язування завдань реального змісту, виконання міжпредметних навчальних проєктів, творчих робіт, роботу з різними джерелами інформації.

Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через:

- організацію навчального середовища – зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання;
- вивчення окремих предметів – виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються проєкти.

Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою:

- роботу в різноманітних проєктах;
- позакласну навчальну роботу.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно-доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість.

Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньо-предметних зв'язків, використання яких посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

IV. Рекомендовані форми організації освітнього процесу

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

- формування компетентностей;
- розвитку компетентностей;
- перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- корекції основних компетентностей;
- комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути :

- навчальні проєкти;
- інтегровані уроки;
- проблемні уроки;
- віртуальні подорожі;
- уроки-семінари, конференції;
- уроки-квести;
- інтерактивні заняття у формі ділових ігор;
- заняття-практикуми;
- дослідно-експериментальні заняття;
- відео-уроки тощо.

Засвоєння нового матеріалу та розвиток компетентностей здійснюється також під час виконання учнями лабораторних, навчально-практичних занять (практичні вправи, експериментальні завдання), які передбачені відповідними навчальними програмами.

Навчально-практичне заняття також може виконувати функцію перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей. Учні одержують конкретні завдання, з виконання яких звітують перед вчителем. Можливо проводити заняття в парах, малих групах, розробляючи при цьому критерії оцінювання навчальних досягнень учнів за кожен вид роботи.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись упродовж навчального року у змісті окремих предметів за умови виконання вимог Державного стандарту. Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно,

враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах.

У разі організації дистанційного навчання в умовах карантину або інших надзвичайних обставин педагогічні працівники самостійно обирають форми, методи і засоби:

- навчальні заняття, консультації з використанням електронних освітніх платформ (Google Meet, Google Classroom, NZ.UA/електронні журнали, електронні щоденники);
- електронні освітні ресурси, яким надано гриф МОН;
- електронні освітні ресурси, створені педагогічними працівниками закладу;
- онлайн сервіси та інструменти («Всеукраїнська школа онлайн», тестування на платформах «На урок», «Всеосвіта» тощо);
- віртуальні екскурсії.

Навчальні заняття можуть проводитись в синхронному або асинхронному режимі. Педагогічні працівники використовують доступні засоби комунікації (телефонний, поштовий зв'язок тощо) для учнів, які не можуть взяти участь у синхронному режимі взаємодії з поважних причин (стан здоров'я, відсутність доступу (обмежений доступ) до мережі Інтернет або технічних засобів навчання тощо).

При використанні електронних освітніх ресурсів педагогічні працівники:

- забезпечують їх перевірку щодо відповідності державним стандартам освіти, типовим освітнім і модельним навчальним програмам, мові освіти, здійснюють моніторинг і контроль якості дистанційного навчання;
- дотримуватися санітарних правил і норм щодо формування розкладу навчальних занять, вправ для очей та постави, безперервної тривалості навчальної діяльності з технічними засобами навчання, тривалості виконання завдань для самопідготовки у поза навчальний час (домашніх завдань).

V. Вимоги до осіб, які можуть розпочинати навчання за цією освітньою програмою

Профільна середня освіта здобувається, як правило, після здобуття базової середньої освіти. Діти, які здобули базову середню освіту та успішно склали державну підсумкову атестацію на 1 вересня поточного навчального року повинні розпочинати здобуття профільної середньої освіти цього ж навчального року.

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття профільної середньої освіти за інших умов.

VI. Опис інструментарію оцінювання

Заклад спирається на критерії та вимоги до оцінювання результатів навчання учнів, розроблені МОН у таких нормативних документах:

- Наказ Міністерства освіти і науки України «Про затвердження критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти» від 13.04.2011 року №329

- Наказ Міністерства освіти і науки України «Про затвердження орієнтовних вимог оцінювання навчальних досягнень учнів із базових дисциплін у системі загальної середньої освіти» від 21.08.2013 № 1222, відповідно до якого оцінювання здійснюється за 12-бальною шкалою.

Обов'язковому оцінюванню підлягають навчальні досягнення учнів з предметів інваріантної складової навчального плану закладу. Змістом вимог до оцінювання є виявлення, вимірювання та оцінювання навчальних досягнень учнів, які структуровані у навчальних програмах за предметами. Результатами освітньої діяльності учнів на всіх етапах освітнього процесу є знання, уміння, навички та сформовані компетентності.

При оцінюванні навчальних досягнень учнів враховуються:

- характеристики відповіді учня: правильність, логічність, обґрунтованість, цілісність;
- якість знань: повнота, глибина, гнучкість, системність, міцність;
- сформованість предметних умінь і навичок;
- рівень володіння розумовими операціями: вміння аналізувати, синтезувати, порівнювати, абстрагувати, класифікувати, узагальнювати, робити висновки тощо;

- досвід творчої діяльності (вміння виявляти проблеми та розв'язувати їх, формулювати гіпотези);

- самостійність оцінних суджень.

Видами оцінювання навчальних досягнень учнів є поточне, тематичне, семестрове, річне оцінювання та державна підсумкова атестація.

Поточне оцінювання – це процес встановлення рівня навчальних досягнень учня (учениці) в оволодінні змістом предмета, уміннями та навичками відповідно до вимог навчальних програм. Поточне оцінювання здійснюється у процесі поурочного вивчення теми. Його основними завданнями є: встановлення й оцінювання рівнів розуміння і первинного засвоєння окремих елементів змісту теми, встановлення зв'язків між ними та засвоєним змістом попередніх тем, закріплення знань, умінь і навичок.

Невід'ємним складником оцінювальної діяльності є залучення учнів до розроблення критеріїв оцінювання, вироблення здатності до само- та взаємооцінювання. Здійснення зворотного зв'язку з учнями в процесі оцінювання кожної виконаної роботи має орієнтувати їх на успіх, підтримувати й надихати на саморозвиток і вдосконалення. Таким чином виявляється формувальний характер контролю та оцінювання особистісного розвитку учнів та хід набуття ними навчального досвіду і компетентностей.

Форми оцінювання навчальних досягнень учнів:

- усна (індивідуальне, групове, фронтальне опитування);

- письмова (діагностична, самостійна, контрольна робота, тематична контрольна робота, тестування);

- цифрова (тестування в електронному форматі);

- графічна (робота з діаграмами, графіками, схемами, контурними картами);

- практична (дослідження, навчальні проекти, робота з біологічними об'єктами, виготовлення виробів).

Педагогічні працівники самостійно визначають форми оцінювання результатів навчання учнів з певного предмета, орієнтуючись на принцип педагогічної доцільності та враховуючи специфіку навчального предмета та особливості учнів. Методи оцінювання педагогічні працівники закладу добирають самостійно (спостереження, бесіда, тестування, аналіз письмових робіт тощо).

Тематичному оцінюванню навчальних досягнень підлягають основні результати вивчення теми (розділу). Тематична оцінка виставляється на підставі результатів опанування учнями матеріалу теми впродовж її вивчення з урахуванням поточних оцінок, різних видів навчальних робіт (практичних, лабораторних, самостійних, творчих, контрольних робіт) та навчальної активності школярів.

Перед початком вивчення чергової теми всі учні мають бути ознайомлені з тривалістю вивчення теми (кількість занять); кількістю й тематикою обов'язкових робіт і термінами їх проведення; умовами оцінювання.

Оцінка за семестр виставляється за результатами тематичного оцінювання, а за рік – на основі семестрових оцінок. Учень має право на коригування семестрової й річної оцінок.

Державна підсумкова атестація осіб, які здобувають загальну середню освіту в ЗЗСО, відбувається відповідно до наказу МОН України від 07.12.2018 № 1369 «Про затвердження Порядку проведення державної підсумкової атестації» (Із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства освіти і науки України № 221 від 18.02.2019).

Відповідно до ступеня оволодіння знаннями і способами діяльності виокремлюються чотири рівні навчальних досягнень учнів: початковий, середній, достатній, високий.

Початковий рівень	Учень називає об'єкт вивчення (правило, вираз, формули, геометричну фігуру, символ тощо), але тільки в тому випадку, коли цей об'єкт (його зображення, опис, характеристика) запропонована йому безпосередньо; за допомогою вчителя виконує елементарні завдання.
Середній рівень	Учень повторює інформацію, операції, дії, засвоєні ним у процесі навчання, здатний розв'язувати завдання за зразком.
Достатній рівень	Учень самостійно застосовує знання в стандартних ситуаціях, вміє

	виконувати певні операції, загальна методика і послідовність (алгоритм) яких йому знайомі, але зміст та умови виконання змінені.
Високий рівень	Учень здатний самостійно орієнтуватися в нових для нього ситуаціях, складати план дій і виконувати його, пропонувати нові, невідомі йому раніше розв'язання, тобто його діяльність має дослідницький характер.

Кожен наступний рівень вимог включає вимоги до попереднього, а також додає нові.

Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів основної і старшої школи ґрунтуються на показниках:

- сформованість пізнавальної діяльності (мотивації пізнання, сприймання, осмислення, перетворення знання, практичної діяльності);
- сформованість знань, умінь, ціннісних ставлень як складників ключових і предметних компетентностей;
- володіння розумовими операціями: вмінням аналізувати, синтезувати, порівнювати, класифікувати, узагальнювати, робити висновки тощо;
- пізнавальна активність;
- міра самостійності та творчості у виконанні навчальних завдань;
- сформованість вміння виявляти проблеми та розв'язувати їх, висувати і формулювати гіпотези і визначаються за рівнями:

Рівень	Бали	Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень учнів
Початковий	1	Учні розрізняють об'єкти вивчення.
	2	Учні відтворюють незначну частину навчального матеріалу, мають нечіткі уявлення про об'єкт вивчення.
	3	Учні відтворюють частину навчального матеріалу; з допомогою вчителя виконують елементарні завдання.
Середній	4	Учні з допомогою вчителя відтворюють основний навчальний матеріал, повторюють за зразком певну операцію, дію.
	5	Учні відтворюють основний навчальний матеріал, здатні з помилками й неточностями дати визначення понять, формулювати правило.
	6	Учні виявляють знання й розуміння основних положень навчального матеріалу. Відповіді їх правильні, але недостатньо осмислені. Вміють застосовувати знання при виконанні завдань за зразком.
Достатній	7	Учні правильно відтворюють навчальний матеріал, знають основоположні теорії і факти, вміють наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, частково контролюють власні навчальні дії.
	8	Знання учнів є достатніми. Учні застосовують вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, намагаються аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежності між явищами, фактами, робити висновки, загалом контролюють власну діяльність. Відповіді їх логічні, хоч і мають неточності.
	9	Учні добре володіють вивченим матеріалом, застосовують знання в стандартних ситуаціях, уміють аналізувати й систематизувати інформацію, використовують загальновідомі докази із самостійною і правильною аргументацією.
Високий	10	Учні мають повні, глибокі знання, здатні використовувати їх у практичній діяльності, робити висновки, узагальнення.
	11	Учні мають гнучкі знання в межах вимог навчальних програм, аргументовано використовують їх у різних ситуаціях, уміють знаходити інформацію та аналізувати її, ставити і розв'язувати проблеми.
	12	Учні мають системні, міцні знання в обсязі та в межах вимог навчальних програм, усвідомлено використовують їх у стандартних та нестандартних ситуаціях. Уміють самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати опанований матеріал, самостійно користуватися джерелами інформації, приймати рішення.

Перелік навчальних програм для здобувачів освіти 10-11 клас

<i>Найменування навчальних дисциплін і програм</i>	<i>Клас</i>	<i>Ким затверджено</i>	<i>Примітка</i>
<i>Українська мова</i>			
Українська мова. 10-11 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів з українською мовою навчання. Рівень стандарту (чинна з 01 вересня 2018 року)	10-11	МОН України Наказ № 1407 від 23.10.2017 р.	
<i>Українська література</i>			
Українська література. 10-11 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. Рівень стандарту	10-11	МОН України Наказ № 1407 від 23.10.2017 р.	
<i>Іноземна мова (німецька)</i>			
Навчальна програма з іноземних мов для загальноосвітніх навчальних закладів	10-11	МОН України Наказ № 1407 від 23.10.2017 р.	
<i>Зарубіжна література</i>			
Зарубіжна література. Програма для 10-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів з українською мовою навчання. Рівень стандарту	10-11	МОН України Наказ № 1407 від 23.10.2017 р.	
<i>Математика</i>			
Навчальна програма з математики (алгебри і початки аналізу та геометрія) для учнів 10-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів. Рівень стандарт	10-11	МОН України Наказ № 1407 від 23.10.2017 р.	
<i>Біологія</i>			
Біологія і екологія. 10-11 класи. Рівень стандарту. Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти	10-11	МОН України Наказ № 1407 від 23.10.2017 р.	
<i>Фізика</i>			
«Фізика. 10-11» (рівень стандарту та профільний рівень), авторського колективу НАН України під керівництвом Локтева В.М.	10-11	МОН України Наказ № 1407 від 23.10.2017 р.	
<i>Астрономія</i>			
«Астрономія» (рівень стандарту та профільний рівень), авторського колективу Національної академії наук України під керівництвом Яцківа Я.Я	11	МОН України Наказ № 1407 від 23.10.2017 р.	
<i>Хімія</i>			
Хімія. 10-11 класи. Рівень стандарту. Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти	10-11	МОН України Наказ № 1407 від 23.10.2017 р.	
<i>Географія</i>			
Географія (рівень стандарту). Програма для 10-11 класів загальноосвітньої школи	10-11	МОН України Наказ № 1407 від 23.10.2017 р.	

<i>Історія</i>			
Історія України. Всесвітня історія. 10-11 класи. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів	10-11	МОН України Наказ № 1407 від 23.10.2017 р. із змінами наказ МОН України № 236 від 21.02.2019 р	
<i>Громадянська освіта</i>			
Навчальна програма інтегрованого курсу для 10 класів загальноосвітніх навчальних закладів.	10	МОН України Наказ № 1407 від 23.10.2017 р.	
<i>Інформатика</i>			
Інформатика. Навчальна програма вибірково-обов'язкового предмету для учнів 10-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів (рівень стандарту)	10-11	МОН України Наказ № 1407 від 23.10.2017 р.	
<i>Технології</i>			
Технології. 10-11 класи. Навчальна програма	11	МОН України Наказ № 1407 від 23.10.2017 р.	
<i>Захист України</i>			
Захист України. Рівень стандарту. Навчальна програма для 10-11 класів закладів загальної середньої освіти	10-11	МОН України Наказ № 1377 від 04.11.2020 р.	
<i>Основи медичних знань</i>			
Навчальна програма для закладів загальноосвітніх навчальних закладів. 10-11 кл. Захист України. Рівень стандарту	10-11	МОН України Наказ № 1377 від 04.11.2020 р.	
<i>Фізична культура</i>			
Навчальна програма з фізичної культури для загальноосвітніх навчальних закладів. 10 -11 класи. Рівень стандарту	10-11	МОН України Наказ № 1407 від 23.10.2017 р.	

**Навчально-методичне забезпечення предметів
варіативної складової навчального плану**

<i>Найменування навчальних програм навчальних дисциплін</i>	<i>Клас</i>	<i>Ким затверджено</i>	<i>Примітка</i>
<i>Математика</i>			
<i>Методи розв'язування задач з математики.</i> Програма факультативного курсу для учнів 10-11 класів. Автор: Лахтадир Л.І.	11	Схвалено згідно з навчальною програмою з математики для учнів 10-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів, затверджено наказом МОН України № 1021 від 28.10.2010 р.	
<i>Англійська мова</i>			
Іноземна мова (англійська) (Рівень стандарту)	10-11	Наказ МОН України від 23.10.2017 № 1407	

6. РОЗПОДІЛ ГУРТКІВ
Закладу загальної середньої освіти «Житнівський ліцей»
на 2023/2024 навчальний рік

№ п/п	Назва гуртка	К-ть годин	Класи	К-ть учнів	ПІБ керівника гуртка	Категорія керівника
1.	«Спортивне орієнтування»	3	8-11	15	Босак В.В.	спеціаліст I категорії
2.	«Моделювання іграшок-сувенірів»	2	4-7	15	Карпук Т.А.	Спеціаліст, 11 тариф.розряд
3.	«Декоративно-ужиткове мистецтво»	2	3-7	15	Карпук Т.А.	Спеціаліст, 11 тариф.розряд
4.	«Образотворче мистецтво»	2	5-6	15	Дубровська О.В.	бакалавр

Програмно-методичне забезпечення гуртків

№ з/п	Назва гуртка	Назва програми	Коли і ким надано гриф, автори
1.	«Спортивне орієнтування»	Навчальна програма з позашкільної освіти спортивного напрямку	Схвалено науково-методичною радою МОН України (протокол № 2 від 29.06.2017), лист ІМЗО від 18.07.2017 р. № 21.1/12-Г-406 (авт Лисак Г. Г., Скоробагатько Л. О., Шевчук А. С.)
2.	«Моделювання іграшок-сувенірів»	Навчальна програма з позашкільної освіти науково-технічного напрямку	Рекомендовано МОН України, Лист МОН від 07.10.2019 р. № 1/11-8872 (авт. Гайдай Л.М., Козачок О.В., Зубанова Н.І.)
3.	«Декоративно-ужиткове мистецтво»	Навчальна програма з позашкільної освіти художньо-естетичного напрямку	Схвалено науково-методичною комісією з позашкільної освіти Науково-методичної ради МОН України № 3 від 13.09.2019 року; лист ІМЗО від 27.09.2019 № 22.1/12-Г-964 (авт. Корнієнко А.В.)
4.	«Образотворче мистецтво»	Навчальна програма з позашкільної освіти художньо-естетичного напрямку	Схвалено науково-методичною комісією з позашкільної освіти науково-методичної ради з питань освіти МОН України, протокол № 3 від 29.12.2015 року; (автори: В.П. Міщенко, Н.В. Панченко)

7. МЕРЕЖА КЛАСІВ
Закладу загальної середньої освіти «Житнівський ліцей»
на 2023/2024 навчальний рік

Клас	Кількість учнів	Мова навчання	Стать	
		українська	дівчата	хлопці
1	8	8	3	5
2	11	11	6	5
3	13	13	6	7
4	20	20	12	8
Разом 1-4	52	52	27	25
5	10	10	4	6
6	22	22	6	16
7	5	5	4	1
8	17	17	10	7
9	10	10	7	3
Разом 5-9	64	64	31	33
10	25	25	14	11
11	6	6	3	3
Разом 10-11	31	31	17	14
Разом 1-11	147	147	75	72

8. СІТКА ГОДИН

**Закладу загальної середньої освіти «Житнівський ліцей»
на 2023/2024 навчальний рік**

№ з/п	Клас	Кількість учнів	Кількість годин		Кількість годин на поділ предмета					Інкл. навч.	Всього годин	
			Інв. скл.	Вар. скл.	Укр. мова	Іноз. мова	Труд. навч.	Інформ.	ЗУ/ОМЗ		в тиждень	в рік
1.	1	8	20+3	-						23+6	23+29	805+1015
2.	2	11	22+3	-							25	875
3.	3	13	23+3	-							26	910
4.	4	20	23+3	-				1			27	945
По 1-4 кл.		52	88+12	-				1		29	130	4550
5.	5	10	28+3	-							31	1085
6.	6	22	30+3	1				1,5			35,5	1242,5
7.	7	5	28+3	1							32	1120
8.	8	17	30,5+3	1				2			36,5	1277,5
9.	9	10	32+3	1							36	1260
По 5-9 кл.		64	148,5+15	4				3,5			171	5985
10.	10	25	32+3	1				1,5	1,5		39	1365
11.	11	6	30,5+3	1,5							35	1225
По 10-11 кл.		31	62,5+6	2,5				1,5	1,5		74	2590
По закладу		147	332	6,5				6	1,5	29	375	13125

**Режим роботи ЗЗСО «Житнівський ліцей»
Камінь-Каширської міської ради Волинської області на 2023/2024 н.р.**

У 2023/2024 навчальному році заклад працюватиме в п'ятиденному режимі в одну зміну.

Тривалість навчальних занять для учнів, визначена Законом України «Про повну загальну середню освіту», зберігається:

- 1 класу – 35 хвилин,
- 2-4 класів – 40 хвилин,
- 5-11 класів – 45 хвилин.

У зв'язку з введенням військового стану заклад працює у форматі дистанційного навчання. Він передбачає синхронну та/або асинхронну взаємодію вчителя та учнів під час занять. У синхронному режимі вчитель та учні одночасно перебувають в електронному освітньому середовищі або спілкуються за допомогою засобів аудіо-, відеоконференції.

Згідно змін до Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти, який діє з 01 січня 2021 року, внесених наказом МОЗ України від 01.08.2022 р. № 1371, при організації роботи з технічними засобами навчання, зокрема комп'ютерами, планшетами, іншими гаджетами час безперервної роботи обмежений. Водночас тривалість навчальних занять, визначена ст. 10 Закону України «Про повну загальну середню освіту», лишається незмінною:

- для учнів 1 класу – не більше 10 хвилин;
- для учнів 2-4 класів – не більше 15 хвилин;
- для учнів 5-7 класів – не більше 20 хвилин;
- для учнів 8-9 класів – 20-25 хвилин;
- для учнів 10-11 класів – на першій годині занять до 30 хвилин, на другій годині занять – 20 хвилин.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 28 червня 2023 року № 782 «Про початок навчального року під час дії воєнного стану в Україні», освітній процес у 2023/2024 навчальному році розпочнеться у День знань 1 вересня і триватиме до 28 червня 2024 року.

Навчальні заняття для учнів 1-11 класів організовуються за семестровою системою – 175 навчальних днів:

I семестр – з 1 вересня по 29 грудня 2023 року;

II семестр – з 15 січня по 30 травня 2024 року.

Тривалість канікул у ліцеї протягом навчального року не може становити менше 30 календарних днів п. 4 ст. 10 Закону України «Про повну загальну середню освіту»:

осінні – з 30 жовтня по 05 листопада 2023 року (7 днів);

зимові – з 30 грудня 2023 року по 14 січня 2024 року (16 днів);

весняні – з 01 квітня по 07 квітня 2024 року (7 днів).

Останній дзвоник: 30 травня 2024 року.

З урахуванням місцевих особливостей та кліматичних умов, військового стану за погодженням з відповідними місцевими органами управління освітою можуть змінюватись структура навчального року та графік учнівських канікул.

Вихідні та святкові дні, протягом навчального періоду, будуть проведені в результаті скасування або завершення воєнного стану в Україні.

Початок занять о 09.00 годині, з щоденною хвилиною мовчання за загиблими внаслідок збройної агресії російської федерації проти України.

Розклад дзвінків в ЗЗСО «Житнівський ліцей» на 2023/2024 н.р.

	1 класи	2 – 4 класи	5 – 11 класи
1 урок	09.00 – 09.35	09.00 – 09.40	09.00 – 09.45
2 урок	09.45 – 10.20	09.50 – 10.30	09.55 – 10.40
3 урок	10.30 – 11.05	10.40 – 11.20	10.50 – 11.35
4 урок	11.15 – 11.50	11.30 – 12.10	11.45 – 12.30
5 урок	12.00 – 12.35	12.20 – 13.00	12.40 – 13.25
6 урок		13.10 – 13.50	13.35 – 14.20
7 урок			14.30 – 15.15
8 урок			15.25 – 16.10
Індивідуальні та групові заняття, факультативи, гуртки, спортивні секції	14.00 – 18.00		

Всі позаурочні заходи закінчуються не пізніше 16.00 год.

Заняття гуртків, секцій проводяться у другій половині дня згідно додаткового розкладу.

Режим дня в закладі підпорядкований створенню оптимальних умов для здійснення успішної освітньої діяльності. Розклад уроків складається з урахуванням динаміки працездатності учнів протягом дня, тижня, семестру, чергування видів діяльності і раціонального розподілу навчального навантаження.

Закінчується навчальний рік проведенням державної підсумкової атестації випускників початкової, базової, повної загальної освіти у формі ЗНО.

Не проводити навчальні екскурсії та навчальну практику в 1-4-х, 5-8-х, 10-х класах протягом навчального року згідно рішення педагогічної ради ЗЗСО «Житнівський ліцей» від 30.08.2023 року протокол № 1.

Вручення документів про освіту проводиться для випускників 4-го, 9-го та 11-го класів в червні місяці 2024 року.

Освітня програма в обсязі 56 (п'ятдесят шість) сторінок пронумерована, прошнурована, скріплена печаткою.

«01» вересня 2023 р.

Директор ЗЗСО

Л. Коширець

Лариса КОШИРЕЦЬ